

FLOTTANS MÄN

KAMRATSKAP

ÖRLOGSTRADITION

SJÖFÖRSVAR

Nr 1 2016

frosting.se

SCA Logistics, din logistikpartner i Norrland.

WE SHARPEN YOUR COMPETITIVE EDGE.

SCA Logistics

info.logistics@sca.com

www.scalogistics.se

FLOTTANS MÄN

Tidskrift för Flottans Mäns Riksförbund

Nr 1 mars 2016

Årgång 82

ISSN 0015-4431

Förbundets Höge Beskyddare:
AMIRALEN H.M KONUNG CARL XVI GUSTAF
Rikshedersordförande:
JAN THÖRNQVIST
MARINCHEF

REDAKTÖR OCH ANSVARIG UTGIVARE:

Olle Melin - bmelinolle@gmail.com

Tel 0455-23964

Författarevägen 9, 371 63 LYCKEBY

GRAFISK FORMGIVNING:

Dag Åshage - [epost: paul.assar@gmail.com](mailto:epost:paul.assar@gmail.com)

Tel 0455-48218

Fasanvägen 4, 370 30 RÖDEBY

TRYCKERI: Printfabriken, Karlskrona

PRENUMERATION:

Kontakta kansliet. Kostnad 200 kronor/år. 4 nummer.

Kostnad lösnummer 60 kronor.

ANNONSER:

Kontakta Bo Schagerberg

Epost: bo.sch@bredband.net

08-530 447 57

KANSLI:

Teatergatan 3, 111 48 Stockholm

Tel: 08-678 09 08

Öppet tisdagar 09-16

Internet: www.flottansman.se

Adress e-post: riksforbundet@flottansman.se

PLUSGIRONUMMER:

Riksförbundet: 5 88 19-4

Stora Tratten 35 80 22-2

FLOTTANS MÄNS RIKSFÖRBUND

Ordf: Kommendör Johan Forslund

Tel: 08-571 448 51

V.ordf: Kommendörkapten Jan Wikberg

Tel: 063-12 95 62.

Sekr och informationsansvarig:

Elektroingenjör Bo Schagerberg Tel: 08-530 447 57.

bo.sch@bredband.net

Kanslichef: Örlogskapten Lennart Bresell

Tel kansliet: 08-678 09 08 Tel hem: 070-774 31 83

lennart.bresell@telia.com

STORATRATTEN (Arrendator LoF Stockholm)

PL 326, 130 25 Ingmarsö Tel: 08-542 461 26

Telefontid juni-augusti 09-10, 17-18

Ur innehållet:

Ledare	3
Till sjöss uner två år	4

Förändringar i Marinbasen	5
Marinstridsdagarna 2016	6-7
Jordomsegling med Vanadis	8-9

GMU	10
Om maten tar slut	12
Vad en gammal bild berättar	15
HMS Jägaren går i pension	16

Ubåtsrenovering	17
Nya böcker	20-21
Mina möten med kungligheter	22-23
Korsord	29
Marinens Musikkår	30
Långresa med Fylgia	32-36

Lokalföreningarna	38-47
-------------------	-------

Omslagsbild:

SCA Logistics, din logistikpartner i Norrland

Nummer 2 2016 utkommer i juni. Manusstopp den 15 maj.

Flottans Män är en väl fungerande kamratförening

Välkomna till ett nytt verksamhetsår med Flottans Män. Visserligen har nästan ett kvartal av 2016 gått, när våra läsare öppnar årets första nummer av Flottans Män, men den större delen av året ligger framför oss och det är ett viktigt och förhoppningsfullt händelserikt år. Under det första halvåret ska vi genomföra riksårsmöte och nordiskt möte och jag hoppas på stort deltagande. Det är viktigt vara med och göra sin röst hörd på årsmöten och lokalföreningskonferenser, då vi fattar långsiktiga beslut med varaktig verkan och inverkan på vår kamratförenings verksamhet. Dessutom är det alltid trevligt att återse kamrater, som man inte träffar dagligen!

Vår verksamhet såväl centralt som regionalt och lokalt styrs ju i hög grad av våra honnörsord kamratskap, örlogstradition och sjöförsvaret och jag vet, att i lokalföreningarna prioriteras kamratskapet, med all rätt, men mycket fint arbete läggs också ner på traditionsbevarande och minnesvård och försvarsupplysning.

I årets verksamhetsuppdrag (VU 16) ger Försvarsmakten förbandscheferna uppdrag att stödja de militära kamratföreningarna enligt de förslag, som kamratföreningsutredningen lade fram. Det är glädjande, att Försvarsmakten äntligen formaliserar och gör verklighet av stödet till kamratföreningarna och det här öppnar ju möjligheter för lokalföreningarna att få ersättning för det ambitiösa arbete, som ofta läggs ner. Inom ramen för vårt andra honnörsord ryms traditionsbevarande och minnesvård och det är exempel på sådana verksamheter, som alltså skulle kunna stödjas av Försvarsmakten. För många av lokalföreningarna är dock avståndet till närmaste militära förband stort på flera sätt och det kan ibland vara förenat med svårigheter att förhandla fram ett lämpligt stöd. Det är därför viktigt att lokalföreningar, som genomför verksamhet, som kan anses vara föremål för stöd från Försvarsmakten, etablerar ett bra förhållande med närmaste militära chef.

Jag inledde med att säga, att 2016 är ett viktigt år. Flottans Män är en väl fungerande kamratförening med fasta arbetsrutiner, intensiv verksamhet och många av lokalföreningarna har god ekonomi och de övriga en åt-

minstone acceptabel ekonomisk situation. Rekrytering är god, men tyvärr ser vi ett sjunkande medlemsantal. För tredje året i rad minskar antalet medlemmar i Flottans Män. Trots att antalet nyrekryterade medlemmar överstiger antalet avlidna medlemmar, ser vi ett sjunkande antal medlemmar. Vi har en hög medelålder och många lämnar av åldersskäl, andra kanske därför att verksamheten inte längre tilltalar dem och de anser, att gemenskapen inte är sådan, som den borde vara. Det här året blir av det skälet särskilt viktigt och den största utmaningen i närtid ligger därför i att hantera vårt sjunkande medlemsantal. Vad skälen än må vara, måste vi göra allt vi kan för att bryta den nedåtgående trenden och vända medlemskurvan uppåt igen. Det är viktigt, först och främst naturligtvis för att vår fina kamratförening skall leva vidare och fortsätta sin viktiga verksamhet. Men det är också viktigt, att vi är många, som gör sin röst hörd, när vi torgför vår uppfattning om flottans framtid. Ju flera som hörs, desto starkare blir den samlade rösten. Vi får aldrig förtrötta oss i våra ansträngningar att berätta om behovet av ett större och starkare sjöförsvaret. Vår grundläggande idé, när kamratföreningen grundades för drygt 80 år sedan, var ju att samla aktiva och före detta aktiva flottister för att vidmakthålla kamratskapet, värna om våra traditioner och verka för ett starkare sjöförsvaret och den grundläggande inriktningen är fortfarande den, som styr vårt varande.

Johan Brund

Till sjöss under två år

Medan de flesta var lediga, kopplade av efter julhelgen och förberedde sig för nyår, var det full aktivitet på korvetten *HMS Härnösand* i Karlskrona örlogshamn. Hon kastade loss för att övervaka svenskt sjöterritorium men också för att öva, både med egna övningar och med andra. Nyårsslaget firade besättningen ombord, på västkusten, utan champagne och raketer men med ögonen på skärmar eller i kikare.

Året runt och dygnet runt övervakar Försvarsmakten svenskt luftrum och sjöterritorium. Övervakningen sker med fasta radarkedjor, örlogsfartyg eller med flyg. Så fort ett av marinens fartyg kastar loss, kopplar man via krypterad radio upp sig mot sjöövervakningscentralen i land. Man kan då föra över information åt båda håll och fartyget kan snabbt få en aktuell bild på, hur läget till sjöss ser ut.

Varje dag, året om, är det ungefär tvåtusen fartygsrörelser på sjöövervakningscentralernas skärmar. De allra flesta av dessa är identifierade, framför allt genom AIS-systemet, som genom transponder talar om fartygets namn och vart det är på väg. Dock återstår alltid ett antal radarekon, som antingen inte är identifierade, eller som betar sig på ett sådant sätt, att man vill titta närmare på dem. Trots nyårshelg är det ett jobb, som måste göras.

Tid för egna övningar

Att sjöövervaka är dock inte något, som normalt engagerar hela besättningen på en modern korvett som *Härnösand*. En hel del egna övningar, som olika strids- och skyddstjänstövningar läggs in för att få ut maximalt utbyte av tiden till sjöss.

”Flera olika övningar med andra genomfördes. Bland annat samövningar med Sjöfartsverkets sjöräddningshelikopter i Göteborg men också en eskortering av färjan

Härnösand i Marstrand

Stena Jutlandica in till Göteborgs hamn på nyårsafton”, berättar Johan Norlén som är fartygschef på *HMS Härnösand*.

Samövningar med andra myndigheter och med sjöfartsnäringen är något som övas regelbundet. Eskortering in till Göteborgs hamn övades senast i oktober under den stora marinövningen Swenex.

Under en kort förtöjning visades fartyget för Flottans Män i Lysekil, något som var mycket uppskattat.

Stora delar av samhället måste fungera även under storhelgerna och Försvarsmakten är en av de funktionerna. Detta innebär, att många människor måste jobba, helg eller inte.

”Vi har vetat en längre tid, att vi skulle vara till sjöss under nyårshelgen, så det kändes inget särskilt. Naturligtvis hade man hellre varit hemma hos familjen, men det är en del av jobbet och vi gör en viktig uppgift”, avslutar Johan Norlén.

Jimmie Adamsson

Övning med räddningshelikopter

Foto HMS Härnösand

NYHAMNS

såg & båtbyggeri

Båtbyggeri
Träbåtsrenoveringar
Ramsågat skeppsvirke
Byggnadsvirke
Massiva trägolv

BRÖDERNA RAVANIS
042 346681 • 0732 073314
www.nyhamnssag.se

Förändringar i Marinbasen

Örlogshamnen med bl.a. Modellsalsbyggnaden, där huvuddelen av staben är grupperad. Foto Håkan Jönsson

Hela Försvarsmakten har vid årsskiftet påbörjat intagandet av en ny organisation, som är anpassad efter de personalvolymerna, som Regering och Riksdag fastställt. Den nya organisationen ska till huvuddel vara intagen senast vid utgången av 2018.

För förbandet Marinbasen har detta varit startskottet för en hel del förändringar, som kan sammanfattas med att:

- De tidigare krigsförbanden Marin Basbataljon och Sjöinformationsbataljon har avvecklats. Dessa krigsförband har ersatts av krigsförbandet Marinbasen.
- Den tidigare staben i Marin basbataljon har slagits samman med Marinbasestaben, vilket leder till ett mer effektivt arbete, där riskerna för dubbelarbete minskar.
- Verkansdelarna i den tidigare basbataljonen, Bas-skyddskompaniet, Ekipagekompaniet och Logistikkompaniet har blivit direkt underställda Chefen Marinbasen.
- Sjöinformationsbataljonen har omorganiserats till ett Sjöinformationskompani, som bättre relaterar till den personalvolym, som arbetar där.
- Det har bildats en Stödenhet, där arbetsmiljö, miljö, mark- sjö- och trafiksäkerhet samt infraverksamhet ur den tidigare staben samlats tillsammans med utbildningsstöd.
- Övriga delar i förbandet, det vill säga utbildningsgrupper för Hemvärnet, FM Teknikkontor Fartyg, Försvarshälsan region syd och Lokal planeringsenhet syd är oförändrade. Dock pågår för närvarande utredningar kring framtiden för såväl Försvarshälsorna som de Lokala planeringsenheterna. Utredningarna beräknas vara klara under 2016 och det är först då, vi kan se om våra nuvarande organisationer kommer att påverkas.
- I samband med årsskiftet har även personalföränd-

ringar skett inom främst Sjöinformationskompaniet. Förändringen består i, att civila operatörer successivt byts mot GSS, gruppbefäl, soldater och sjömän. Förändringen kommer att sträcka sig över de kommande nio åren för att påverka den nuvarande bemanningen i så liten omfattning som möjligt. Anledningen till förändringen är att öka rekryteringsbasen till officerare i marinen.

Carolina Lorentzson Nilsson

Håkan Nilsson, tidigare C Marina Basbataljonen, numera stf C Marinbasen skruvar ner skylten.

Foto Carolina Lorentzson Nilsson

Högvakten vid infarten till Örlogshamnen. Foto Olle Melin

För sjunde gången anordnades Marinstridsdagar med Sjöstridsskolan i Karlskrona, under ledning av skolchefen Per Jenvald, som arrangör. I dagarna tre, 25-27 januari, föredrogs och diskuterades marina ämnen av skiftande karaktär. Den svenske marinchefen Jan Thörnqvist och hans nytillsatte finska kollega Veijo Taipalus var huvudtalare dag 1, som omfattade ett antal öppna genomgångar i Karlskrona konserthus.

Temat för året var *Ökad marin förmåga, nu krävs leverans* och med detta som grund handlade dagarna om erfarenheter, intern utveckling och stärkande av den marina gemenskapen.

Totalt var 1600 deltagare anmälda och dessa kom till

En av de ansvariga för dagen var örlogskapten Mats Nilsson vid Sjöstridsskolan

största del från marinen, men även Försvarets materielverk (FMV), Försvarets forskningsinstitut (FOI) m.fl. myndigheter var representerade.

Dagarna två och tre ägnades åt olika genomgångar och diskussioner om olika marina ämnen och ägde rum på olika platser i Karlskrona och Marinbasen.

Första dagen inleddes med, att marinchefen Jan Thörnqvist redovisade erfarenheter från 2015 samt inriktningen av marinen de närmaste åren. Han biträdades av Chefen Marintaktiska avdelningen, general Ola Truedsson. Den nytilträdde finske marinchefen informerade om den finska marinen och dess utveckling.

Docenten och forskningsledaren Gudrun Persson från FOI höll ett mycket intressant föredrag om Ryssland med start i Wienkongressen 1815 fram till dagens situation med tyngdpunkt på Ukrainakrisen och läget i Östersjön. En intressant uppgift var, att hon i ett ryskt arkiv funnit en handskriven 500 sidor tjock Krigsplan från 1874, där hon under rubriken Kungariket Sverige-Norge endast fanns cirka fem rader. Så stort var intresset då!

I övrigt kunde man dag ett lyssna till amiral Jonas Haggren, chef Ledningsstabens inriktningsavdelning, rikshemvärnschefen Roland Ekenberg om ökad marin förmåga hos hemvärnet samt marinens olika förbandschefer om sina förbands ökade marina förmåga.

Pressens representanter, dit jag räknar mig, fick tillfälle att få till en särskild stund med de båda marincheferna. Där fick vi bl.a. veta om pågående ubåtsbygge samt modifieringen av två Gotlandsubåtar (se annan plats i tidningen), om livstidsförlängningen av korvetterna *Gävle* och *Sundsvall*, om senare modifiering av Visbykorvetterna samt tillförsel av sex bojåtar. I ett första skede modifieras sex gamla bevakningsbåtar för att senare ersättas av nybyggen och kallas spaningsbåtar. CM hade en förhoppning, att modifieringen av Gävlekorvetterna skulle kunna godkännas av regeringen i slutet av året.

Beträffande ersättning av signalspaningsfartyget *Orion* är detta på nytt skjutet på framtiden, eftersom de krav, som marinen och FRA ställt inte innehålls i tillgäng-

Finlands och Sveriges marinchefer, Veijo Taipalus och Jan Thörnqvist under pressmötet

liga medel. För tillfället förhandlar FMV med industrin för att försöka få in projektet i den ekonomiska ram, som är planerad.

CM konstaterade, att om den tilldelade, utökade personalstyrkan kan rekryteras, skulle detta innebära ökad tid till sjöss genom skapande av dubbla besättningar.

Två andra frågor var aktuella vid samtalet, medlemskap i NATO respektive återinförande av värnplikten. CM konstaterade, att båda frågorna var politiska, men att återinförande av värnplikten inte skulle passa marinen och dess verksamhet.

Beträffande samarbetet konstaterade de båda marincheferna, att arbetet börjat och bland annat omfattat skarpa utväxlingar av sjölägesinformation. De områden, som i framtiden kan vara föremål för samarbete, är bl.a. bemanning, utbildning, utbyte av personal samt marina övningar.

Olle Melin

Amiral Jonas Haggren, chef ledningsstabens inriktningssavdelning

Konserthuset foajé var full av förväntansfulla deltagare

Docenten och Forskningsledaren Gudrun Persson från Forsvarets forskningsinstitut informerade om dagens Ryssland

Båtsman Humblas jordomsegling med ångfregatten *Vanadis*

Den före båtsmannen nr 100 Humbla var en av jordomseglarna med *HMS Vanadis* åren 1883-85. En av anledningarna, till att Humbla fortfarande är omtalad, är den dagbok och den sjömanssång, han skrev under sin resa. Originalen disponeras av Tjustbygdens Kulturhistoriska förening och finns på Västerviks Museum.

Johan Oskar Johansson, som vid mönstringen fick båtsmannanamnet Humbla, föddes i Västervik den 21 december 1860. Hans mor tjänade piga i en av stadsbondgårdarna i staden och hon avled, när gossen endast var fyra månader gammal. Så Johan fick växa upp hos sina morföräldrar. Som 17-åring mönstrade han in som båtsman och när han tjänstgjorde i Karlskrona på hösten 1883 blev han överraskande uttagen att delta i jordomseglingen.

Ångfregatten *Vanadis* byggdes i ek på Karlskrona örlogsvarv och togs i tjänst år 1862. De första uppdragen för fartyget var att som svensk representant delta i invigningen av Suez-kanalen samt vid överlämnandet av S:t Barthélemy till Frankrike. Hon ansågs vara Svenska Flottans vackraste fartyg.

Vanadis var 64 meter lång och 12 meter bred, med tre master. Vid full rigg förde hon 1 640 m² segel. Hon byggdes i skarven mellan trä och järn liksom mellan segel och ånga, och var på 2 120 ton och hade en ångmaskin om 1400 indikerade hästkrafter.

Vid jordomseglingen var besättningen 333 man. Befälhavare ombord var kommandören Otto Lagerberg. Han var en sträng fartygschef, kallades av besättningen för plantageägaren. Han ansåg, att det bästa sättet att hålla besättningen frisk, var genom hårt arbete. Men han var också noga med mathållningen, så alla fick näringsriktig mat. Prins Oskar, konung Oscar II:s andre son, tjänstgjorde som löjtnant ombord. Detta rojalistiska inslag i

besättningen öppnade dörrar till statsöverhuvuden över hela världen.

Förutom att visa flaggan, hade *Vanadis* även ett vetenskapligt syfte. Med ombord fanns doktor Hjalmar Stolpe, som samlade in data och föremål från de länder, som besöktes. Doktor Stolpe hade även ett fotografibiträde, O.B. Ekholm, som tog över 700 glasplåtar. Dr Stolpes samlingar liksom Ekholms fotografier kom att bilda stommen i Etnografiska museets samlingar. De båda läkarna ombord, C.L. Rudberg och C.O. Holmer, hade också ett särskilt uppdrag, nämligen att studera förhållandena ombord, speciellt vad avsåg mathållningen. Ett av de stora problemen vid långresor var nämligen, att besättningsmännen blev sjuka. Särskilt besvärade var bristsjukdomarna. *Vanadis* jordomsegling var lyckosam även i detta avseende, då inte en enda blev allvarligt sjuk i skörbjugg eller beri-beri.

Båtsmannen Humbla fick vara med om åtskilliga äventyr under resans gång. På ön Nouko Hiva i Söderhavet förolyckades matrosen Otto Larsson vid en fallolycka. Detta skildras i ett utdrag ur Humblas sjömanssång. Se nedan!

Humbla hade nog inriktat sig på att fortsätta som båtsman. Men efter 14 års tjänstgöring kände han sig lurad på befordran och därmed löneförhöjning, och sade därför upp sig från Kronan. Han skaffade sig ett torp och blev på ålderns höst huskarl på Tuna ålderdomshem, där han högg ved och skötte allahanda göromål. Till jul 1948 blev han intervjuad i Sveriges Radio och programmet sändes på nyårsdagen 1949. Därmed blev Humbla en

Begravningen av matrosen Otto Larsson på Nouko Hiva i Söderhavet

berömd man på bygden. Han avled den 4 juli 1950 och vid hans bår sa kyrkoherden: "Här ligger i en stor liten man från vår byggd, som seglat på de sju haven. Men här fick han ro".

Vanadis utmönstrades från aktiv tjänst redan före sekelskiftet och låg som logementsfartyg, sedermera förråd, vid Skeppsholmen i Stockholm. 1943 sjönk hon efter överbelastning och bärgades efter andra världskrigets slut för att skrotas och huggas upp.

Verserna från Nouko Hiva

*Öns namn var Nukuhiwa, där var oss stort behag
Ty utav landets frukter vi fick av alla slag
Den elfte maj - en söndag - det bildades en jakt
Bland höga berg och dalar, i landets vilda trakt*

*Nu efter vilda getter man spriddes till ett skall
Som slutade med en av de våras svåra fall
Vad kunna vi värdera tretton getter små
Emot en rasker sjöman, som bort från oss fick gå*

*Så fridfullt nu han vilar på Nukuhiwas jord
Och vid hans grav vår pastor sad så mångt präktigt ord
Han omtyckt var av alla, kamrater och befäl
Hans kista prydd med blommor, där göms i jord såväl*

Christer Warfvinge

Båtsman Humbla till vänster

Källor:

Jorden runt under örlogsflagg, Richard Melander, Stockholm 1887
Med fregatten Vanadis på världsomsegling, Erik Lehmann, Väster-
vik 1927

Olle Vinkel på världsomsegling, Albin Tenglet, Stockholm 1944
Prins Oscar Bernadotte, Bo Bengtsson och Hugo Cedergren, Stock-
holm 1953

Pennorna 1964, Erik Lehmann, Hässleholm 1964

Tjust Båtsmannakompani, Helmer Ingbrandt, Västervik 1967

Resa med Vanadis, Etnografiska museet, 1984

Sjömansång om svenska fregatten Vanadis, Christer Warfvinge,
Västervik 2002

Ångfregatten Vanadis jorden-runt segling 1983-1885, Flottans
Män nr 4 1983

MGAB

Maskin- och Fartygsservice AB

Beckholmen, Hus 527, 115 21 Stockholm

+46 8 611 81 30 | fax: +46 8 744 02 63

info@mgab.org | www.mgab.org

Välkomna till vår nya adress!

**SERVICE
OMBYGGNADER
REPARATIONER**

MOTORER GENERATORER
ELKRAFT HYDRAULIK
MEKANIK ELEKTRONIK
LANDGÅNGSUTRUSTNING

Mobila som tidigare!

Inryckning vid Sjöstridsskolan

Måndagen den 1 februari ryckte 137 förhoppningsfulla flickor och pojkar in till en 13 veckor lång utbildning till det, som heter GMU (Grundläggande Militär Utbildning). Flickorna i gruppen utgjorde cirka 10 % av omgången,

Utbildningen, som genomförs vid Sjöstridsskolan i Karlskrona, är gemensam för hela Försvarsmakten. Huvuddelen av eleverna fortsätter direkt med en befattningsutbildning, som gör, att den sammanlagda tiden blir cirka nio månader. Detta sista gäller inte för dem, som skall ha en framtid inom Hemvärnet.

Utbildningen vid Sjöstridsskolan genomförs vid fyra plutoner, där eleverna efter genomförd utbildning fördelas enligt följande:

- 1.pluton Marinbasen och 1.ubåtsflottiljen
- 2.pluton Hemvärnet
- 3.pluton 3.sjöstridsflottiljen och 1.ubåtsflottiljen
- 4.pluton 4.sjöstridsflottiljen och 1.ubåtsflottiljen

Utbildningen är helt frivillig och eleverna kan hoppa av när som helst under utbildningen. Därför är det alltid spännande att se, hur läget är efter genomförd utbildning. Här har marinen vid tidigare utbildningsomgångar haft små avgångssiffror. Årets tillskott är välkommet och skall förhoppningsvis göra det möjligt bl.a. till dubbla besättningar på vissa fartyg.

Jag fick inryckningsdagen samtal med några av de eventuellt kommande fast anställda sjömännen.

Tre av flickorna, som efter utbildningen ska tjänstgöra vid 4.sjöstridsflottiljen är Evelina Björkqvist från Södertälje, som ska jobba inom sambandstjänsten, Isabelle Österström från Karlskrona, som ska bli kock och Anna Lissner från Osby, som ska bli sonaroperatör. Alla tre såg fram mot utbildningen och mot en förhoppningsvis kommande anställning. Kamratskap och lagarbete är två faktorer, som flickorna tryckte på som väsentliga inslag under den kommande tiden vid skolan. Jag gav Isabelle ett ord på vägen – en dålig fartygschef kan man kanske förlika sig med, en dålig skeppskock är en katastrof. Flickorna placeras efter utbildningen vid 4. sjöstridsflottiljen.

Petter Lindell från Karlskrona kom från en anställning som avdelningschef vid en elektronikfirma och skulle nu efter grundutbildningen utbildas till maskintekniker vid 1.ubåtsflottiljen och Johannes Bäckelin från Stockholm, utställningsvärd vid ett tekniskt museum i Södertälje, skulle utbilda sig till sonaroperatör vid 4.sjöstridsflottiljen. Deras förhoppningar var samma som flickornas och de såg med stor förväntan på den kommande tiden.

I slutet av april kan vi se, hur resultatet av denna GMU-omgång har fallit ut.

Olle Melin

Evelina Björkqvist, Södertälje, Isabella Österström Karlskrona och Anna Lissner, Osby. Foto Olle Melin

Petter Lindell, Karlskrona och Johannes Bäckelin Stockholm. Foto Olle Melin

hermes
REDOVISNING AB

Lars-Erik Nilsson

Auktoriserad Redovisningskonsult

Vi erbjuder hjälp med;
Bokföring, moms, lönehantering
bokslut, årsredovisning och deklaration

Box 33, 263 21 Höganäs mail: hermes.redovisning@telia.com
Tel 042-33 20 15 fax 042-34 19 16 mobil 070-339 12 99

Ett effektivt marint försvar kräver balans mellan rörlighet och förmåga, mellan modern teknik och erfarenhet. Saab levererar kostnadseffektiva lösningar som med maximal prestanda ökar förmågan att möta framtidens hot.

Saab har ett komplett marint erbjudande. Från fartyg och ubåtar till integrerade stridsledningssystem och delsystem – våra lösningar ökar möjligheterna att upptäcka hot i en alltmer komplex marin miljö.

Saab har en lång erfarenhet av att leverera försvarsprodukter till den marina domänen. Våra kunder får tillgång till århundraden av erfarenhet från vårt samarbete med den svenska marinen. Vi bryter ny mark och utvecklar tekniskt avancerade, oberoende teknologier som löser morgondagens utmaningar. Vi kallar det Saab's *thinking edge*.

www.saabgroup.com

SAAB

Som framgår av lokalföreningsrapporten från Flottans Män i Norrköping, informerades Bo Rask om marinen i allmänhet och om sjöfartsskyddet i synnerhet. Närvarande vid träffen var den politiske redaktören Hans Stigsson vid Norrköpings tidningar och den 20 januari, några dagar efter mötet, fanns i tidningen en kolumn med sådant innehåll, att jag tycker den bör vidarebefordras till vår tidnings läsare. Med tillstånd av Hans Stigsson följer nu hans artikel.

Om maten tar slut?

I bland tror jag försvarsdebatten, åtminstone delvis, handlar om fel saker. Tänk försvarskris och nyckelord som personalbrist, underfinansiering och kanske värnplikt dyker upp. Däremot sällan sjöfart och livsmedelsbrist.

Efter ett föredrag av kommendör Bo Rask på kamratföreningen Flottans Män i Norrköping har jag emellertid fått mig en tankeställare. Rask, som numera har civil tjänst, redogjorde först hur viktig sjöfarten är och hur mycket mindre lagerhållningen blivit de senaste decennierna. Det senare beror dels på att beredskapslagren avvecklats, dels på att den civila lagerhållningen minskat på grund av det som brukar kallas "just in time". Minskade lager innebär lägre företagskostnader, men gör också beroendet av fungerande transportleder större.

För Sverige innebär det, till mer än 90 procent, sjötransporter. Och det kan vara nyckeln till påtryckningar mot Sverige. En eventuell fiende (läs: Ryssland) behöver inte nödvändigtvis bomba svenska mål och än mindre erövra territorium. Det kan räckas med att minera svenska farleder eller i värsta fall torpedera handelsfartyg. Blotta hotet kan räcka, enligt Rask. Om en svensk regering misstänker att hotet är trovärdigt är det inte mycket den kan göra. Med en miniflotta om fyra ubåtar, sju korvetter och några minsvepare finns det knappt resurser att försvara ens militära nyckelområden.

Detta att jämföra med exempelvis andra världskrigets konvojtrafik, vilken som mest omfattade 60 eskorterande örlogsfartyg. Och det under en tid då vårt handelsberoende av omvärlden var långt mindre.

Skulle sjöfarten vid ett krigs-, eller snarare krisläge, om så bara störs allvarligt (och inte stoppas helt) skulle det redan inom några dagar få allvarliga konsekvenser. Förutom att företag skulle drabbas av utomordentliga produktionsstörningar, riskerar Sverige akut livsmedelsbrist. Tanken på svält låter lika orimlig som den tyvärr är realistisk när de flesta människor bor i städer och de inhemska jordbruksresurserna är begränsade (och dessutom beroende av exempelvis import av konstgödning).

Bristerna är inte nya och kan faktiskt sökas redan på 70-talet, de har allt för sällan varit föremål för offentlig debatt. Tyvärr tror jag också det finns en politisk dimension, med god anledning till självkritik. Enkelt uttryckt tror vänstern att det inte "kan" bli krig, medan högern tror att marknadskrafterna i så fall automatiskt löser problemen. Historien har dock motbevisat båda uppfattningarna.

En bra början kan ju vara att bygga fler fartyg – i synnerhet för ubåtsjakt. Eller åtminstone våga diskutera problemen

Hans Stigsson

Sundsvalls Hamn AB

**N. SUNDIN
DOCKSTAVARVET AB**

www.dockstavarvet.se

INTERCEPTOR 20 M

2 units delivered to the Royal Norwegian Navy in 2015

info@dockstavarvet.se

Phone: +46 613 - 711 600

En liten historia

Under beredskapen fick ett landstormskompani slå läger någonstans på Gotland. Det visade sig, att på platsen för bivacken kryllade det av huggormar. Chefen, en landstormskapten, beslöt sig för att åtgärda och ringde för den skull upp närmaste intendentur för att där beställa 200 liter ormserum.

Intendenten tyckte det var märkligt och ringde tillbaka för en förklaring till mängden.

Jo, sa landstormskaptenen, jag tänkte gräva ett dike runt tälten och hålla serumet där.

Du måste ha missuppfattat det hela, sa intendenten, serumet ska inte användas, som Du tänkt, utan det ska injiceras.

- I dom snabba jäklarna?

Nu pusslas det i Riksdagen

Att det ibland pusslas i Riksdagen har vi lärt oss genom åren, men numera kanske det också sker med riktiga pussel.

Vår medlem i Malmö, Jonny Ekdahl, brukar agera jul-tomte inför den stora helgen och så var fallet även i år.

Strax före jul skickade Jonny 392 paket till riksdagens alla ledamöter (349 stycken) samt 43 paket till olika tjänstemän inom riksdags- och regeringskanslierna. Varje paket innehöll två stycken av Jonnys sjömanspussel av samma typ, som vi har som korsordsvinster. Kanske vi i framtiden får se någon ledamot, som i plenisalen sitter koncentrerad med sitt pussel. Stickning har ju förkommit tidigare, så varför inte ett pusslande.

Inför julen 2014 skedde motsvarande utskick, då till Ålands riksdag och lagting. Jonnys fru, som avled för 33 år sedan, var nämligen från Kumlinge på Åland.

För 2015 års julgåva fick Jonny ett vänligt tackbrev från talmannens kansli.

Det är nästan, som man tror på tomten!

Olle Melin

Efterlysning

Vi är några stycken, som försöker skriva ihop historien om Alvsta Långholmar och den utbildning, som bedrevs där på Eldledningsskolan.

Har du varit med om denna utbildning eller har bilder eller historier från denna utbildning eller de "Eldfester" och arbeten, som var på platsen, så ta gärna kontakt med Ulf Lundberg, 08-500 28143, ulf-lundberg@bredband.net Bifogad bild visar utbildningen vid optiska mätare. Fotograf och årtal är okänt.

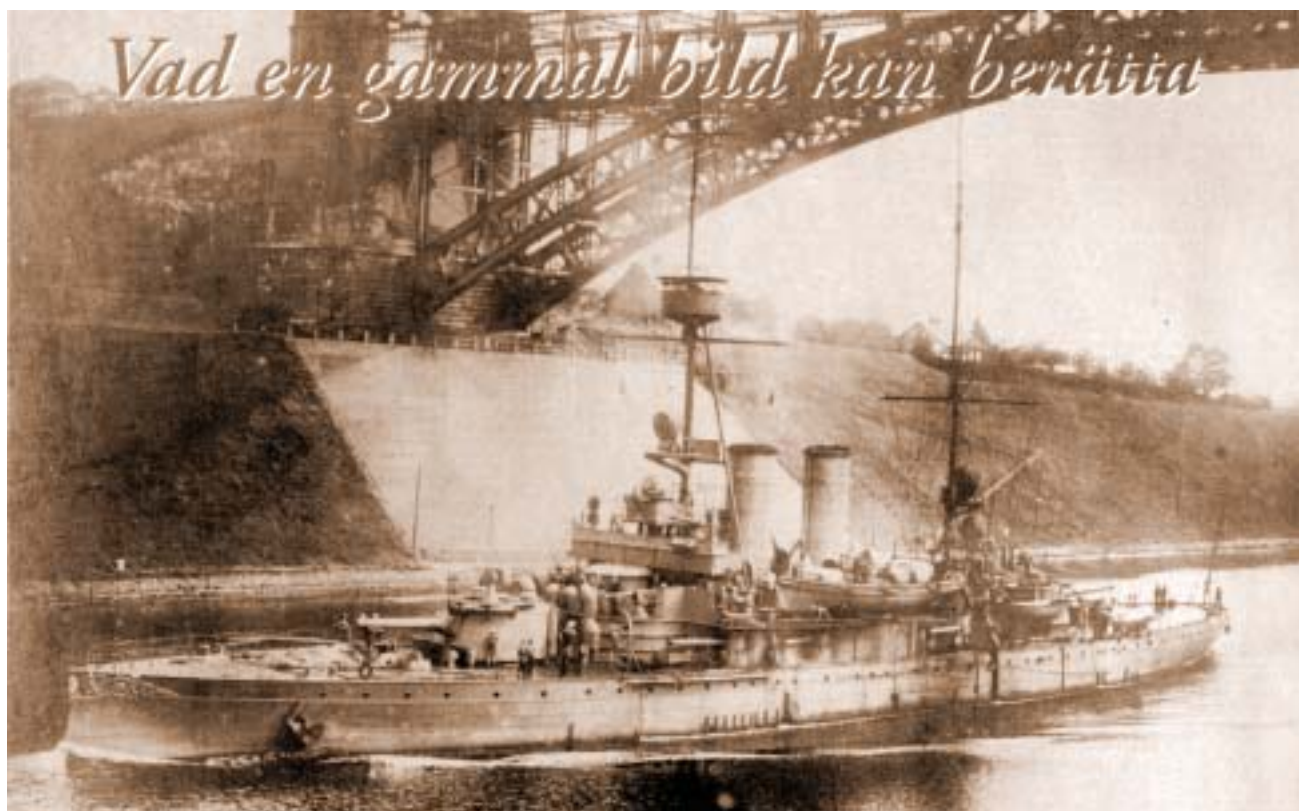

 **MARINE
GROUP**

Phone: +46 911 18000

e-mail: info@marinegroup.se

website: www.marinegroup.se

Enheter och enskilda fartyg i flottan har regelbundet sedan början av 1800-talet besökt utländska hamnar som ett led i stärkande av internationella kontakter. Det har handlat om resor från några dagar till nära liggande hamnar till resor, som varat i två år.

Pansarskeppet *Dristigheten* sjösattes år 1900 vid Lindholmens varv i Göteborg och var ensam i sin klass. Hon betraktas som en övergång mellan de på 1890-talet byggda pansarskeppen *Oden*, *Thor* och *Njord* och nästa klass *Äran*, *Wasa* och *Tapperheten*.

Det var år 1896, som Kungl Marinförvaltningen fick i uppdrag att konstruera en 1.klass pansarbåt av Oden-klass. Hon kom dock att skilja sig från Oden-typen genom nedgången i kaliber från 25,4 till 21,0 centimeter, vad gäller huvudartilleriet.

År 1927 ombyggdes *Dristigheten* till flygdepåfartyg, en ombyggnad som verkställdes vid Bergsunds verkstäder i Stockholm. Den gamla bestyckningen försvann och fartyget fick i stället fyra 7,5 cm luftvärnskanoner och

senare även 40 mm luftvärnsautomatkanoner m/1936. Som depå- och verkstadsfartyg för flygplan fick hon en lyftkran akterut för att ta ombord och sjösätta flottans stora pontonförsedda flygplan. Hon kunde ta två flygplan ombord.

Den 19 december 1939 gick *Dristigheten* hårt på Björngrundet syd Stora Höggarn. Isbrytaren *Ymer* gjorde flera försök att dra henne flott. När detta så småningom lyckades, visade sig det fyrtioåriga skrovet var så gott som oskadat.

Efter andra världskriget avfördes *Dristigheten* som flygdepåfartyg och blev som så många andra av flottans utrangerade fartyg skjutmåls. Som sådant sattes hon efter en skjutning i början av 1950-talet på grund på Gärskullen mellan Aspö och Tjurkö i Karlskrona skärgård, eftersom hon riskerade att sjunka.

Efter bärgning återstod endast skrotning och sådan skedde i Göteborg 1961.

Olle Melin

Dristigheten gjorde ett antal expeditioner till utländska hamnar, nämligen:

27/5 1906 – 11/9 1906

Besök i Wilhelmshafen och Sheerness.

28/10 1906 – 14/4 1907

Resroute: Karlskrona, Cherbourg, Vigo, Tanger, Alger, Malta, Smyrna, Saloniki, Pireus, Naxos, Suda Bay, Bizerte, Neapel, Toulon, Gibraltar, Plymouth, Strömstad, Karlskrona.

Juli – augusti 1908

Resroute: Karlskrona, Gravesend, Le Havre, Karlskrona.

8/6 1909 – 4/8 1909

Resroute: Karlskrona, Portsmouth, Gibraltar, Genua, Alger, Cherbourg, Karlskrona.

12/5 1910 – 5/7 1910

Resroute: Karlskrona, Rotterdam, Guernsey, Santander, St Nazaire, Brodick Bay, Köpenhamn, Strömstad, Karlskrona.

Augusti – september 1912

Resroute: Stockholm, Viborg, Karlskrona.

1918 – 1919

Besök bl.a. i Köpenhamn och Kristianssand.

1920

Sommarexpedition med besök bl.a. i Kiel.

1921

Sommarexpedition med besök i Kiel, Plymouth, Lissabon, Bordeaux, Dartmouth, Oslo.

1922

Sista långresan (sommarexpedition) med besök i Leith, Oporto, San Sebastian, La Rochelle, Flensburg.

HMS Jägaren går i pension

Efter 43 års trogen tjänst går HMS Jägaren i pension efter första kvartalet 2016. Därmed blir den svenska västkusten utan permanent örlogsfartyg.

HMS Jägaren byggdes i Bergen i Norge som ett försöksfartyg för den serie av 16 patrullbåtar, som kom att byggas i Bergen. Hon klassades 1988 som vedettbåt och var först stationerad vid Sydkustens marinkommando för att efter några år flyttas till västkusten. Hon tillhör röjdykardivisionen i 4.sjöstridsflottiljen och är utgångsbaserad i Skredsvik.

När hon den 1 april tas ur bruk, är hon flottans äldsta i tjänst varande fartyg.

Efter avrustning återstår antingen försäljning eller skrotning. Den 14 personer stora besättningen kommer att omplaceras till andra befattningar inom sjöstridsflottiljen.

Nya patrullfartyg

Korvetterna *Stockholm* och *Malmö* kommer de närmaste åren att byggas om till patrullfartyg. *Stockholm* ligger redan på varvet i Karlskrona för ombyggnadsåtgärder, som beräknas ta cirka ett halvt år. När *Stockholm* är modifierad kommer *Malmö* att gå igenom samma procedur.

Eftersom båda fartygen är i drift, blir ombyggnaden

HMS Malmö

inte så omfattande. Man koncentrerar sig på bättre sjöövervakningssystem och gör vissa åtgärder för att skapa en större livslängd på fartygen.

Båda fartygen kommer efter ombyggnaden att vara stationerade i Karlskrona och ingå i 3.sjöstridsflottiljen, men kommer självklart att kunna verka längs Sveriges hela långa kust.

Besättningen kommer att reduceras från 35 till 26 personer, samtidigt som fartygen får dubbla besättningar för att kunna ta ut dubbelt så lång gångtid till sjöss i förhållande till nuläget.

Olle Melin

HMS Jägaren

HMS Stockholm

Ubåtsrenovering av ubåtar påbörjad

Två ubåtar av Gotlandsklass skall renoveras (halvtidsmodifieras) för ett totalbelopp av 2,1 miljarder. Detta sker lite i skuggan av det påbörjade bygget av den första ubåten i A 26-serien, som pågår vid SAAB/Kockums i Karlskrona.

Om cirka tre år är de aktuella "renoveringsobjekten" klara att tas i bruk av svenska marinen. Ett av skälen till den stora prislappen är, att det bl.a. sker en omfattande uppdatering av såväl strids- som eldledningssystemen.

När detta skrivs i slutet av januari, så har en av Gotlandsubåtarna lyfts in i varvets skrovhall, där huvuddelen av arbetet kommer att utföras.

I höst kommer ubåt nr två i serien att påbörja modifieringen.

Aktuella ubåtar sjösattes åren 1990 – 1997 och man räknar med, att en ubåts livslängd är cirka 30 år, så de här åtgärderna kommer lägligt. När arbetena är klara beräknas de två ubåtarna vara operativa fram till 2030.

Utöver ovan angivet kommer en hel del utrustning att ersättas såsom sensorer, signalspaningssystem och periskop. Man kommer också att öka stabiliteten för högre sjösäkerhet.

Ubåtsskrotning

Samtidigt, som ny- och ombyggnad av ubåtar pågår på varvet, så pågår också skrotning av de två kvarvarande ubåtarna i Näckenklass, *Näcken* och *Najad*. Dessa ubåtar byggdes i slutet av 1970-talet tillsammans med det tredje fartyget, *Neptun*, som sedan ett par år ligger som museiubåt på Marinmuseum. De var tänkta att ligga i främsta ledet vid ett eventuellt krig.

Näcken. Foto Karlskronavarvet

Ubåt typ Gotland. Foto arkivbild

Näcken blev också något av en pionjär inom ubåtsvapnet, då hon var den första ubåt, som förlängdes för att få det nya luftberoende Stirlingmaskineriet installerat. Hon lånades också några år ut till danska flottan och döptes då om till *Kronborg*, men när danskarna skrotade sitt ubåtssystem, så återlämnades hon till Karlskronavarvet, där hon legat sedan dess.

Av *Najad* finns i dag inte mycket kvar och skrotning av *Näcken* pågår för fullt. Allt går inte till skrot. Vissa delar sparas för att användas vid bl.a. olika materialkontroller.

Nytt landmärke i Karlskrona

Kommunfullmäktige i Karlskrona har tagit beslut om, att vid korsningen mellan E 22 och väg 28 sätta upp ett ubåtstorn som något av en symbol för staden och dess marina historia. Platsen kallas, något vanvördigt tycker jag, för Karlskrona angöring, som för de flesta med bakgrund i flottan känner som angöringsbojen söder om Karlskrona, varifrån man tog 12,5 grader in till örlogshamnen.

Tornet kommer att byggas på Karlskronavarvet i kompositmaterial.

Om detta torn finns anledning att återkomma.

Olle Melin

Rysshärjningarna på Ostkusten sommaren 1719

Läs om den dramatiska sommaren 1719 då ryssarna brände sju städer, från Norrköping till Öregrund, ett 60-tal bruk, slott och andra herresäten och ca 500 gårdar och byar. Läs också om striderna till sjöss och till lands mellan ryssar och svenskar som kulminerade i slaget vid Baggensstaket nära Stockholm. I boken kan du också se hur slotten och herresätena ser ut idag. Boken har ett 90-tal illustrationer i form av målningar, kartor mm, de allra flesta i färg. 185 sidor. Bokens mått 26x21 cm. En praktbok! Pris: 385 kr.

En närmare presentation av boken finns på magnusullman.com

Du kan beställa boken på tel: 0708 1919 29 eller

e-mail: magnus.ullman@lmlaw.se

Boken levereras med en inbetalningsavi till angiven adress.

Priset inkluderar porto och emballage. För leverans till adress i utlandet tillkommer extra porto med 90 kr.

BOKFÖRLAGET MAGNUS ULLMAN

Sällskapet består av sex befälslever, som tog värning i Flottan 1962. Vi har hållit ihop sedan dess och träffas två gånger om året, en gång på våren och en gång på sensommaren/hösten.

De som bildar detta sällskap är Hasse Rådlund (art), Tomas Wenkel (art), Olle Moberg (art), Paul Larsson (min), Hans Fredriksson (ub) och Robert de Maré (ubj). Erik Lewén var också med i gänget till hösten 2014, då han tyvärr avled.

Det, som sker på våra träffar, är, att vi umgås och äter och dricker gott. Vi försöker att få in något kulturellt inslag, vilket hittills lyckats. Våra middagar innehåller alltid en förrätt som är lämpad för visor. Efter middagarna blir det oftast berättelser från svunna tider samt livfull och högljudd diskussion om, hur det egentligen ser ut i världen.

Paul och Erik slutade i Flottan efter några få år, övriga fem tog studentexamen på Försvarets Gymnasieskola. Hasse slutade strax efter studentexamen, men vi övriga fortsatte i Flottan. Olle gick i pension som kommandörkapten och Hans, Thomas och Robert pensionerades som örlogskaptener.

Bilden nedan är tagen vid höstträffen 2015 på Jyl-

Från vänster Hasse, Paul, Hans, Olle, Thomas, Robert

land, där vi hyrde en stuga under en vecka i början av september.

Idag är vi spridda runt om i Sydsverige. Thomas bor i Uppsala, Olle i Karlskrona, Paul i Halmstad, Robert i Malmö samt Hasse och Hans i Göteborg.

Text: Hasse och Robert

Foto: Kamerans självutlösare

*) Den som inte kan tala för sig tvingas gå till sjöss

HÄRNÖSAND

Höga Kusten

Stolta traditioner! I Härnösands kommun väntar många fantastiska möjligheter för alla som älskar båt- sjö- och havsliv!

Härnösand har en lång och innehållsrik sjöfartshistoria, vilket gör sjö- och båtliv.

Här finns lugna vikar och skyddade sund, öar, badvänliga sandstränder och ett stort antal gästhamnar som välkomnar alla sjöfarare!

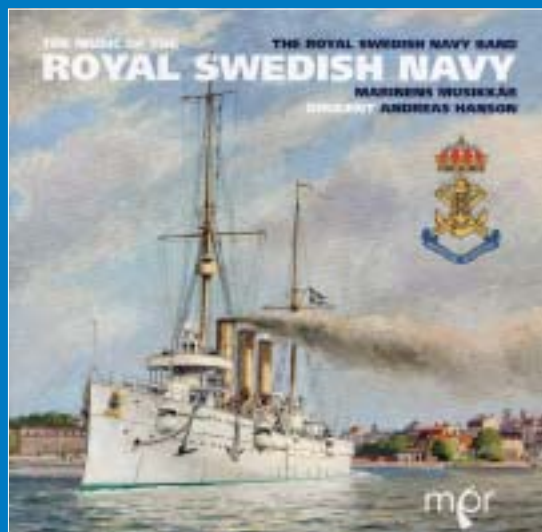
Härnösands
kommun

Ny CD med Marinens Musikkår

Marinens Musikkår har i en nära framtid fått möjligheten att presentera en cd fylld av traditionsmusik, till största delen specifik för Marinen. Avsaknaden av i tiden uppdaterade inspelningar av ett antal olika signaler, tapto och paradmarscher låg till grund för inspelningsidéen. Innehållet är från början tänkt att kunna tjäna som en musikalisk grund att stå på vid ceremonier ombord eller vid andra tillfällen, då möjligheten till levande musik saknas. Inspelningen utfördes av ett engelskt team, som specialiserat sig på uppdrag av just den här sorten.

Skivan har fått titeln "The Music of the Royal Swedish Navy" och den innehåller ett drygt 20 tal marscher och annan musik samt ett tiotal signaler. I omslagshäftet finns en kort sammanfattning av marinens historia, historik över Marinens Musikkår och dess föregångare samt uppgifter om musiken.

Vi återkommer i senare nummer av tidningen om möjligheterna till köp av skivan.

Andreas Johansson

Producent vid Marinens Musikkår

Olle Melin

Almedalen har fallit

I skuggan av folkfesten, seminarierna, talen och minglandet i Almedalen tar sig en grupp tungt beväpnade män in genom ringmuren. Deras attack är lika välplanerad som brutal. På mindre än en timme har de okända terroristerna tagit kontroll över Visby. Tusentals människor, inklusive statsministern, överbefälhavaren och flera av näringslivets makthavare, tas som gisslan. Samtidigt, som polis och militär försöker reda ut, vem som ska leda landets styrkor, fortsätter terroristerna att sätta sin plan i verket. De ligger hela tiden minst ett steg före.

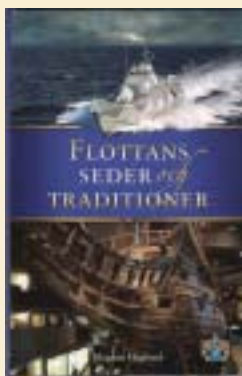
Boken är en gastkramande thriller om en terrorattack mot Sverige, skriven av en före detta underrättelseofficer med unik insikt i ämnet. Det är också en påminnelse, om hur symbolen för det öppna samhället på ett ögonblick kan förvandlas till skådeplatsen för vår värsta mardröm.

Författaren, Erik Lewin, har mer än 25 års erfarenhet från underrättelse- och säkerhetsarbete. Han rekryterades till Sveriges hemliga elitförband, när detta startades. Senaste decenniet har Erik Lewin arbetat som säkerhetsrådgivare i bl.a. Mellanöstern och Centralasien.

Utgiven på Bokförlaget NoNa 2015.

ISBN 978-91-88107-01-5

Stellan Andersson

Flottans seder och traditioner

I förra numret av vår tidskrift fanns en kort information om en kommande bok med rubricerad titel. Nu ha boken kommit och den är verkligen värd att noga studeras,

Varför skjuter vi salut, varför mannar vi reling, vad betyder gösstake. Detta och mycket, mycket annat finns att läsa i Magnus Haglunds bok, utkommen lagom till detta nummers utgivning. I förordet skriver marinchefen Jan Thörnqvist bl.a. *Att så många seder och traditioner fortfarande lever kvar i örlogsflottan beror sannolikt på, att de har en plats och funktion att fylla, men främst på en organisation med kunniga och motiverade människor, som känner stolthet över sin yrkeskår, historia och kultur.*

Boken borde utan tvekan användas i utbildningen av flottans personal. Kunskapen om historien är viktig för att förstå framtiden, eller som Tage Danielsson en gång så vist sa: *Den som inte ser bakåt eller vågar se framåt, den får se upp.* Boken är rikt illustrerad, vilket höjer läsvärdet.

Svensk Militärhistoriskt Biblioteks Förlag.
ISBN 978-91-86837-95-2

Olle Melin

Karolinernas dödsmarsch. Armfeldts armés undergång och Norgefälttåget 1718

I augusti 1718 hade general Carl Gustaf Armfeldt marscherat upp med 10 000 man i Jämtland. Karl XII hade beordrat, att Trondheim skulle erövras, i ett desperat försök att upprätthålla Sveriges position som stormakt.

Inget gick som planerat. Fem månader senare hade 3 000 man av Armfeldts dåligt utrustade soldater frusit ihjäl i en hård snöstorm i bergen på gränsen mellan Sör-Tröndelag och Sverige. Det var den värsta olyckan i bergsmiljö i Skandinavien historia.

Geir Pollen, norsk författare född 1953, berättar i boken hela den dramatiska historien om detta sista fälttåg under stora nordiska kriget. Här står storhetsvansinne och maktkamp samt krigströtta svenskar och kämpande normän i fokus. Trots stora svenska förluster kostade Armfeldts fälttåg inte en enda av de försvarande trönderna livet. De föll dock offer för en mer smygande fiende än kulor och krut, nämligen svält och sjukdom, som kriget förde med sig.

Boken utgiven av Svenskt Militärhistoriskt Bibliotek 2015 och inbunden med många kartor.

ISBN 978-91-86597-98-6

Stellan Andersson

501 svenska platser du måste se innan du dör

Det här är en lite udda bok i dessa sammanhang, men jag tycker ändå, att den passar in, eftersom den ger oss massa tips om platser vi bör besöka, om vi semestrar i vårt eget land. Bland de 501 objekten finns många ovanliga och lite udda besöksmål. Vem har t.ex. hört talas om James Bondmuseet i Nybro eller bilkyrkogården i Ryd.

Författarna Leif Eriksson och Martin Svensson har gjort ett intressant urval av platser och dessutom illustrerat boken med många bra bilder.

LIND & CO. ISBN 978-91-7461-372-8

Olle Melin

Ubåtar och grodmän

Ubåtar och grodmän har undertiteln 6 dygn på Almö 1984. Författaren, Mikael Lindholm var då plutonchef för en skyttepluton ur I 12 i Eksjö, som fick i uppdrag att bevakna Almö i Karlskrona skärgård under den då pågående ubåtsjakten i Karlskronabassängen. Undertecknad, som delvis själv var inblandad i verksamheten, dock inte på Almö, känner igen mycket av det, som skrivs i boken, men samtidigt finns enligt min uppfattning ett stort antal frågetecken kring vissa av händelserna.

Trots detta utgör boken en intressant del av publikationerna kring de många ubåtsincidenterna på 1980-talet. Hela sanningen får vi nog aldrig veta.

Stefan Nilsson Sjösäkerhet AB och Mikael Lindholm. ISBN 978-91-978923-4-6

Olle Melin

Runt Hornet som kock

Under första halvan av 1900-talet var den seglande handelsflottan för oceanfart till stora delar åländsk. Skeppsredaren Gustaf Erikson ägde i stort sett alla världens tre- och fyrmastade barkar, som seglade med spannmål mellan Australien och Europa, där seglatsen med last tog mellan 85 och 120 dagar beroende på, hur vindarna blåste.

Boken handlar just om två av Eriksons stora barkar, *Pommern* och *Ponape*, och två seglingar på vetetraden i början av 1930-talet. *Pommern* ligger för övrigt i dag som museifartyg i Mariehamn.

Harry Hedenström ger en omfattande presentation av kocklivet ombord. Boken väcker längtan till fri horisont och friska vindar, till hårdskotade segel och gungande däck. Över 100 fotografier, många av dem aldrig tidigare publicerade, illustrerar den medryckande texten. Bilderna visar ett strävt vardagsliv ombord och efterlängtat avkoppling i hamn.

Boken inleds med ett kort kapitel om resor i Östersjön med skonerten *Percy*.

Mönstra ombord och följ med ut på en salt seglats!

Harry Hedenström 1997.

ISBN 91-630-5891-X

Olle Melin

Käre ledare – Min flykt från Nordkorea

När Jang Jin-sung - en högt uppsatt tjänsteman i den nordkoreanska propagandaapparaten - tar med sig en säkerhetsklassad tidskrift hem från jobbet, förändras hans liv. Jang lånar ut tidskriften till sin gode vän Young-min, som glömmer den på ett tåg. Dagen efter slår säkerhetspolisen till på Jangs kontor. Deras liv är i fara och Jang bestämmer sig för att omedelbart fly landet tillsammans med sin vän. Det blir en dramatisk resa från Nordkorea till Kina och så småningom vidare till Sydkorea.

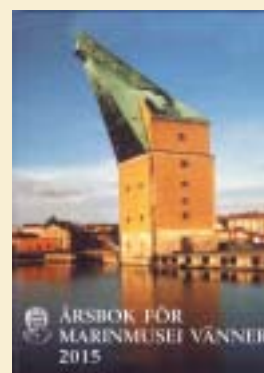
Käre ledare är en skakande berättelse om maktfullkomlighet, förföljelse och flykt samt att inte veta något om den värld, man flytt till. Men också historien om människor, som utan egen vinning hjälper Jang Jin-sung på hans strapatsfyllda väg mot friheten. Idag lever och verkar Jang Jin-sung i Seoul, där han driver sajten New Focus International, vilken skärskådar, vad som händer i hans gamla hemland. Boken beskriver interiörer från detta stängda land, vi inte trodde existerade.

"Som historiskt dokument är detta en oerhört viktig bok, som förtjänar största möjliga läsekrets. Som en berättelse om att överleva är den en omedelbar klassiker." THE TIMES.

Norstedts förlag 2015.

ISBN 978-91-1-306197-9

Stellan Andersson

Årsbok för Marinmusei Vänner 2015

Årsbok för Marinmusei Vänner årgång 2015 omfattar ett antal uppsatser i marina ämnen och från olika tidsepoker.

Per Westberg, f.d. möbelkonservator vid Nordiska museet, tar oss med på spännande isturer med Hovjaktvarvets och Flottans isjakter från Karl XI tid fram till 1800-talets mitt.

Fredrik Kämpe vid Marinmuseum skriver en mycket intressant artikel om major David Gustav Blessinghs resa till Medelhavet och mutandet av paschorna i dåtidens barbareskstater.

Doktoranden Harry R:son Svensson skriver en verkligt initierad artikel om svensk underrättelsetjänst under 1600-, 1700-, och 1800-talen i form av de rapporter, som utlandstjänstgörande sjöofficerare sände hem till Sverige.

Mats Holmer, pensionerad örlogskapten och i dag en av Karlskronas världsarvsguider, tar oss med på två spännande episoder i Karlskronas historia, dels återfallsfebern, som drabbade Karlskrona 1788 och dels händelserna 1801, då engelska flottan blockerade utfarten för svenska flottan genom att placera en eskader vid inloppet till Karlskrona. Mats har åstadkommit två verkligt spännande dokument i Karlskronas historia.

Slutligen finns två uppsatser om Örlogsvarvet – Karlskronavarvet. Den ena är i grunden skriven av en f.d. varvsarbetare, Evald Åkesson, som beskriver arbetet på varvet 1893-1933. Uppsatsen, som har redigerats av Christer Karlsson och Olle Melin, beskriver varvets olika arbetsplatser och dess verksamhet i början av 1900-talet. Det här är verkligen en spännande läsning.

Den andra artikeln är skriven av en av varvets skickliga konstruktörer, Sven-Erik Hellbratt, som beskriver alla de civila fartygsbyggen, som varvet utfört och han berättar vidare på ett initierat sätt om fartygens fortsatta öden.

Som vanligt avslutas boken med tips om böcker i ämnen, som kan vara av intresse för vänföreningens medlemmar.

Boken är som vanligt rikt illustrerad.

Bengt Olof Melin 2015.

ISBN 978-91-979955-2-8

Olle Melin

Mina möten med kungligheter

Under den tidigare delen av mitt liv har jag vid flera tillfällen kommit några av våra äldre kungligheter ganska nära, vilket inte ska undanhållas läsaren av denna anspråkslösa artikel.

Med tanke på den långa tid som gått sedan dessa sammanträffanden, får dateringen betraktas som ganska precis. Däremot har omständigheterna i samband med de olika mötena inte gjort regelrätt fotografisk dokumentation möjlig, vilket givetvis är högst beklagligt. För bildmässig kunskap kan endast hänvisas till minnenas alltmer diffusa arkiv, medan orsakerna till bristen på bildbevis närmare kommenteras i det följande. Mötena skedde under perioden 1950-1965, vilket för många betyder närmare stenåldern än nutiden.

Drottning Victoria

Septembermörkret stod tätt under det tidigaste mötet, som skedde med den otillräckligt upplysta *Drottning Victoria*. Platsen var strax innanför Kommissatlanten (Mysingen) eller med andra ord Hårsfjärden.

Från Vitså brygga med den stora barkassen full med återvändande sjömän till kryssaren *Gotland* lade jag kurs mot pansarskeppets svaga ljus för att avlämna en vilsekommen permittent.

Med sakta fart närmade jag mig styrbords fallreps-trappa (fel tänkt, borde ju styrt mot babords!) och girade upp. Ett brak av splittrat trävirke visade hörbarligen, att jag missat avståndet. På "hoppa" tog sig sjömannen ombord. Tacksam att inte ha kört rätt in i pansarplåten, backade jag skyndsamt ut i mörkret.

Nyvaken vakthavande officer ville, att jag skulle komma tillbaka, medan jag hoppades, att sjömannen inte mindes, vilken båt han kommit med. Mer hördes aldrig, även om motorbåten fått ännu en skråma. Anledning att ta foton saknades.

Den sommaren fick jag silvermedalj i båttjänst.

Oscar II

Möte nummer två med ett kungligt majestät kom att utvecklas nog så dramatiskt. Det började som en vanlig segeltur, vars slutfas på grund av sitt tempo egentligen är obeskrivlig.

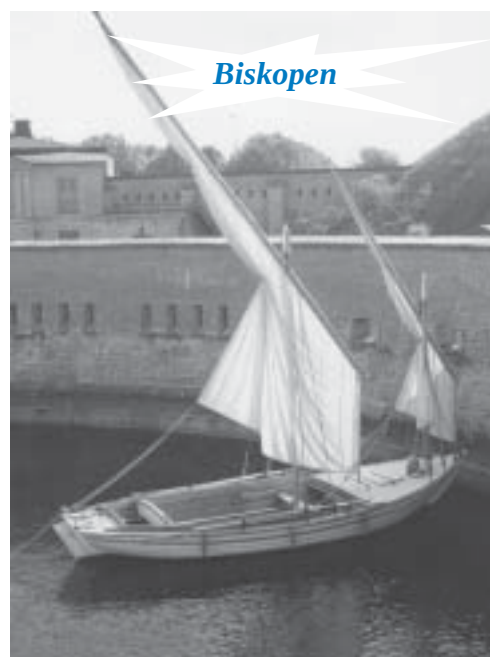
I augusti 1955 kom min bror Bengt tillsammans med ett par kamrater till Karlskrona för att hälsa

sa på. Tidigare hade jag fått låna en snipa, men denna gång hade jag bokat *Biskopen*, en tvåmastad loggertriggad kommunikationsbåt, som använts av kommandanten på Drottningsskär. Hon tålde säkert varje tänkbar sommarsjö, men kanske inte vilken rorsman som helst.

Vid Flottans skeppsbro tog vi emot vårt flytetyg. Att segla ut kändes som en barnlek trots ovana vid denna typa av rigg. Alltså gjorde vi som Odysseus, seglade hela dagen. Men till sist skulle vi ju hem igen, d.v.s. in i örlogshamnen. Också detta gick inledningsvis bra i den ökande vinden. In från öster var bekvämt och med utfirade skot, vände vi mot söder. Det gick undan på länsen, så det var ju bara att dra över storseglet på babordssidan och stilla glida in mot Skeppsbron.

Trodde vi (=jag) alltså. Mot vindens kraft kunde jag omöjligen få över seglet. Och, o fasa, vi länsade med fyllda segel rakt mot ett pensionerat pansarskepp. Bengt

tycktes ha insett det onödiga i att lägga några fingrar emellan (eller så hörde han mitt rop...). Trots kollision i 90 graders vinkel, så höll allt. *Biskopen* skakade en smula på sig och dem misstänkte/a Oscar II höll god min. Vem tänkte väl då på att fotografera? Vi förtöjde och tog oss hem en lärdom rikare och jag lovade mig att aldrig med köra på något pansarskepp.

Gustaf V

Gustaf V siktas bortom Skansen. Stor aktivitet utbryter på Jutholmen. Från sjöstugan rusar jag mot bryggan, tätt följd av Lisbet (5 år) med Tomas (snart 3) tultandes efter. På med livvästarna! Ska vi få igång motorn? Jodå. Losskastning och kurs mot Aspösund, allt enligt gällande rutin. Bakom Aspö huvud

mullrar det mäktigt. Vi får syn på en liten bogserbåt. Vad är detta? Först ser vi ett stålgrått torn bakom Aspö, så hela skeppet, som bogseras i Aspöleden förbi Genböte. Lite skamligt tycker vi, men vad kan man begära av en kung, som pensionerades åtta år tidigare – sju år efter namngivarens bortgång?

Ytligt och utifrån sedd ser hon fortfarande mäktig ut, menar båtstyraren – marinkännaren. Men det är bara ett skal. Djupt ligger hon och ett högljutt hojtande får oss att öka avståndet till majestätet, som annars hotar suga tag i oss.

Vad jag förstår, ska hon till Beckholmsdockan (även kallad Gustaf V:s docka) för bottenmålning. Sedan får hon återvända till Hårsfjärden för att ännu några år tjäna som eldar- och maskinskola.

Lagom uppspelat återvänder vi till holmen. Vi har just sett Sveriges sista pansarskepp! Hon levererades från Kockums i januari 1922 och nu är det den 12 juli 1965. Ack, kameran glömdes vid snabbtryckningen.

Nils Lewan
Arkivbilder

Sundsvall HAR VIND I SEGLEN!

Sundsvall är den enda betyg 5-kommunen i hela norra Sverige när det gäller en robust tillväxt. Det visar en undersökning från WSP – ett av världens ledande analys- och teknikkonsultföretag.

I Stadshuset mitt i Sundsvall hanterar Näringslivsbolaget de flesta viktiga tillväxt- och utvecklingsfrågorna.

Här finns turistbyrå och det digitala upplevelserummet Stenstan Visitor Center.

Här jobbar vi också med etableringar, stöd till befintliga företag, marknads- och besöks-näringsfrågor, nätverkande och med varumärket Sundsvall – Norrlands huvudstad.

Sundsvall Convention Bureau lotsar dig dessutom till perfekta möten och kongresser.

Däkommen in,
eller läs mer om oss på
naringslivsbolaget.se

**NÄRINGSLIVSBOLAGET
SUNDSVALL**

FLOTTANS MÄN
REGION NORD

Välkommen till Riksårsmöte 2016.

Flottans Män Region Nord har fått förtroendet att arrangera Riksårsmöte 2016 och hälsar Dig hjärtligt välkommen den 22 - 24 maj ombord på Tallink Silja Lines, m/s Silja Serenade till Helsingfors. Vi hoppas att Du skall trivas ombord och iland under denna resa och att allt blir tillfyllest. I hyttalternativen finns också möjlighet till handikapphytt för rullstolsburen.

Tallink Silja Line har också ett flertal prisvärda busslinjer som Du kan finna på www.tallinksilja.se med startplatser som Göteborg, Karlstad och Härnösand. Vid bokning av bussresa skall Du ringa **08 - 22 08 30** och använda detta bokningsnummer **48831936**.

Terminalen når du enkelt från Gärdets tunnelbanestation, samt busshållplatser i närheten. Bussförbindelse avgår från Cityterminalen, Gate 2, Klarabergsviadukten 72. Linjen trafikeras av Båtbussarna. Buss 76 går till Värtahamnen, kliv av vid station Färjeterminalen. Blå buss nr 1 från Centralstation till Gärdet. Tunnelbana - Åk röd linje mot Ropsten, kliv av vid Gärdets station, ca 500 m gångavstånd, följ skyltar mot Värtahamnen. För bilburna finns ett antal parkeringsmöjligheter. Gå in på www.tallinksilja.se för mer information. I terminalen finns en cafeteria som serverar lunch, kaffe, te och smörgåsar. Det finns bankautomat i terminalens bottenvåning.

Inmönstringen sker direkt till höger i ankomsthallen. **Fartyget avgår 16:45.**

Då nya landgången ligger en bit ut från terminalen rekommenderas rullväskor som bagage.

Skjuts i speciella tågagnar anordnas av personalen, främst för äldre passagerare och familjer.

Viktigt!

Svenska pengar kan användas ombord. I Finland används **EURO** och det finns möjlighet att växla valuta ombord.

Vid incheckning finns möjlighet att köpa snapsbiljetter till kvällens buffé. OBS endast kontant betalning med svenska pengar.

Sist men inte minst **Giltig ID-handling alt. pass** skall medföras och glöm inte det **europiska sjukförsäkringskortet** som Du kan erhålla hos Försäkringskassan.

Vi ses ombord!

Kamratliga hälsningar från Härnösand, Sundsvall och Östersund.

Jan Wikberg
Ordförande

Mats Andersson
Projektansvarig

FLOTTANS MÄN
REGION NORD

PROGRAM ***Riksårsmötet 2016***

OBS angivna tider är svensk tid

Söndag 22 maj

14:00 – 16:15	Påmönstring m/s Silja Serenade (<i>hytter tillgängliga från kl. 15:30</i>)
14:30 – 15:30	Förbundsstyrelsen, styrelsemöte, Conferensen rum 5 (<i>däck 6</i>).
16:30 – 18:00	Lof-konferens, Conferensen sal 6,7,8. (<i>däck 6</i>). <i>Max 2 deltagare från varje förening.</i>
16:45	Fartyget avgår Värtahamnen Stockholm.
18:00	Välkomstdrink, New York Lounge (<i>däck 13, akterut</i>). <i>Underhållning</i>
20:00	Förbrödringsmåltid, i matsalen akter om Grande Buffet (<i>däck 6</i>). Fri bordsplacering.

Måndag 23 maj

08:55	Fartyget anländer Helsingfors, Olympiaterminalen.
06:30 – 08:00	Frukost Grande Buffet (<i>däck 6</i>).
08:00 – 09:30	Riksårsmöte, Atlantis (<i>däck 7, längst förut</i>).
10:30 – 13:00	Guidad rundtur med buss, enligt anmälan.
13:00 – 15:00	Fria aktiviteter
16:00 OBS svensk tid!	Fartyget avgår Helsingfors, Olympiaterminalen
18:00	Drink och mingel, New York Lounge (<i>däck 13, akterut</i>). <i>Underhållning</i>
20:00	Bankett, i matsalen akter om Grande Buffet (<i>däck 6, längst akterut</i>). <i>Bordsplacering (gäller endast honnörsbordet)</i>

Tisdag 24 maj

07:00 – 09:00	Frukost Grande Buffet (<i>däck 6</i>).
09:30	Ankomst Stockholm, Värtahamnen
10:00	Avmönstring

Flottans Män kallas härmed till Riksårsmöte ombord på m/s Serenade på väg till Helsingfors måndagen den 23 maj 2016 kl. 0800.

Förslag till dagordning:

1. Flaggpärad. Parentation. Årsmötet öppnas.	11. Beslut angående ansvarsfrihet.
2. Fastställande av den fortsatta dagordningen.	12. Eventuellt beslut angående medelsdisposition.
3. Fråga om årsmötets stadgeenliga utlysande.	13. Beslut angående slutlig budget för år 2016
4. Val av årsmötespresidium (ordförande och sekreterare).	14. och preliminär budget för år 2017, samt årsavgift till riksförbundet för år 2018.
5. Val av två justeringsmän att jämte mötesordförande justera protokollet.	14. Kort orientering om verksamheten år 2016.
6. Val av två rösträknare (kan vara samma som i punkt 5 ovan).	15. Val av förbundsstyrelse, revisorer och valberedning enl. § 12 i stadgarna.
7. Fastställande av röstlängd.	16. Eventuellt förslag från lokalförening eller enskild medlem enl. § 15 i stadgarna.
8. Styrelsens verksamhetsberättelse .	17. Avtackningar. Avslutning. Flaggpärad.
9. Ekonomisk årsredovisning.	
10. Revisorernas berättelse.	

Förbundsstyrelsen

Valberedningens förslag till styrelseledamöter och revisorer för 2016.

Ordförande

Johan Forslund, l of Stockholm.	M	omval	1 år	2016-2017
---------------------------------	---	-------	------	-----------

Ledamöter

Jan Wikberg, l of Östersund,	N	Omval	2 år	2016-2018
Lennart Persson, l of Södertälje	M	Omval	2 år	2016-2018
Göran Löfgren, l of Karlskrona	S	Omval	2 år	2016-2018
Kjell Jönsson, l of Halmstad.	V	Nyval	2 år	2016-2018

Ersättare

Cawe Johansson, l of Sundsvall	N	Nyval	1 år	2016-2017
Stieg Andersson, l of Västerås.	M	Omval	1 år	2016-2017
Olof Berglund, l of Gotland	M	Omval	1 år	2016-2017
Kjell Johansen, l of Nynäshamn	M	Omval	1 år	2016-2017
Lanny Göransson, l of Trelleborg	S	Omval	1 år	2016-2017
Lars I. Elofsson, l of Kristianstad	S	Omval	1 år	2016-2017
Bert Ågren, l of Karlstad-Värmland	V	Omval	1 år	2016-2017
Lars Linde, l of Ängelholm	V	Nyval	1 år	2016-2017

Pers ers för

Wikberg
Sternér
Persson
Schagerberg
Löfgren
Pärllhem
Uhlegård
Jönsson

Revisor

Jöran Westling, l of Nynäshamn	M	Omval	2 år	2016-2018
--------------------------------	---	-------	------	-----------

Revisorersättare

Maud Biärsjö, l of Stockholm.	M	Omval	2 år	2016-2018
-------------------------------	---	-------	------	-----------

Kvarstående/ "överlappande" representation

Ledamöter

Örjan Sternér, l of Stockholm.	M	Vald 2015	Kvarstår till 2017
Bo Schagerberg, l of Nynäshamn.	M	Vald 2015	Kvarstår till 2017
Rolf Pärllhem, l of Karlshamn.	S	Vald 2015	Kvarstår till 2017
Lars-Erik Uhlegård, l of Göteborg	V	Vald 2015	Kvarstår till 2017

Revisorer

Bo Johansson, l of Stockholm.	M	Vald 2015	Kvarstår till 2017
-------------------------------	---	-----------	--------------------

Revisorersättare

Birgitta Nordenbris, l of Stockholm	M	Vald 2015	Kvarstår till 2017
-------------------------------------	---	-----------	--------------------

På uppdrag av riksårsmötet

Lars-Erik Wennersten

Sammanställande

Under år 2015 har Valberedningen bestått av följande medlemmar: Göte Lindberg, Lars Biärsjö, Bertil Graeve och Lars-Erik Wennersten. Om riksårsmötet så önskar kan valberedningen Göte Lindberg, Lars Biärsjö, Bertil Graeve ställa upp för omval och Göran Andersson för nyval.

Anmälan till Flottans Mäns Riksårsmöte 2016 Stockholm - Helsingfors 22 - 24 maj

Namn		Födelsedata (AA-MM-DD)
Postadress		Lokalförening
Postnummer		Telefon inkl. riktnummer
Ort		e-post
Medresenär		Födelsedata (AA-MM-DD)

Förläggning 2 nätter.			
I hyttpriserna ingår: Två sjöfrukostar, välkomstdrink, förbrödningsmåltid inkl. öl/vatten samt bankett inkl. dryck:			
	Pris/pers	Markera antal i ruta	S:a kronor:
Promenade-hytt, dubbelhytt med utsikt över promenaden	1 550 kr	☐	 kr
A-hytt, dubbelhytt med havsutsikt	1 650 kr	☐	 kr
Singelhytt Promenade med utsikt över promenaden	1 900 kr	☐	 kr
Singelhytt A-hytt med havsutsikt	2 000 kr	☐	 kr
.....			
Handikappanpassad hytt önskas (markera med X i ruta)		☐	
FÖR SINGELRESENERER: Jag vill dela hytt med:			 kr
Övrigt			
Guidad rundtur i Helsingfors	150 kr	☐	 kr
.....		☐	
.....			

Totalbelopp: kr

Denna blankett sänds senast den 21 mars till FM i Härnösand

Adress: FLOTTANS MÄN I HÄRNÖSAND
c/o Tommy Lindqvist

Hov
871 90 HÄRNÖSAND

e-post:
tommy.lindqvist@hovsbi.se

Totalbeloppet ovan, inbetalas senast den 21 mars till FM i Härnösand
Plusgiro: 449 56 65-4

Skriv "**Riks 2016**" på talongen samt namn och lokalförening.

OBS ! Denna anmälan är bindande efter den **21 mars**, därefter kan återbetalning ske endast mot uppvisande av **läkarintyg**.

Frågor kan ställas till:

Tommy Lindqvist

Tel. 0611-711 74 eller 070-554 34 65

Håkan Larsson

Tel. 0611-173 82 eller 070-662 79 54

Vid banketten
önskar jag/vi

☐ Kött

☐ Fisk

Spec. diet

KORSORD

Vinster blir som vanligt produkter från Jonny Ekdahls sjömansarbeten.

Vinnare i denna omgång blev:

Per Callenberg Västra Frölunda

Lars Troedsson Lidingö

GRATTIS!

Korsord nr 1-2016 har som vanligt konstruerats av Gustav Karlsson

Senast den 30 april 2016 vill jag ha Din lösning under adress:

Redaktören Flottans Män

Författarevägen 9

371 63 LYCKEBY

Korsord 1 2016

VÅGRÄTA ORD

1 Nannas gudagubbe

5 Hästen som flaxade

9 En nobel person

10 En samling i Valhall

13 Kvinnlig restauranglärling

16 Illhojande

18 Kan ale användas till

19 Teoretisk penning

20 Stämman

21 Gjorde säterjantor

23 Också en människa

25 Spismaning

26 Kunde Anders Zorn

28 Tidningarnas telegrambyrå

29 Kommandotecken

31 Den nyfikna med asken

32 Ingenting

34 Yppade intet

35 På sommarstranden

37 Med eller utan ande

40 Med eld i baken

42 Befrias från

43 Förklaringssystem

44 Stenrullaren hos Hades

45 Försiktig

LODRÄTA ORD

1 Hans åker plockade Rut ax på

2 Sagokung

3 Mansnamn

4 Skri

5 På hammare

6 Namn

7 Plundra

8 Tånjda

11 Glädjetrytning

12 Att hoppas på

14 Skolaform

15 För brunt skinn

17 Åkerlapp

19 Det fatala

21 Atlantvind

22 Stad i Holland

24 Viktig snobb

27 Kanske på logen

30 Gröt att inte lägga näsan i

33 Hundfröken

36 – Jag förbjuder

37 Även den late måste...

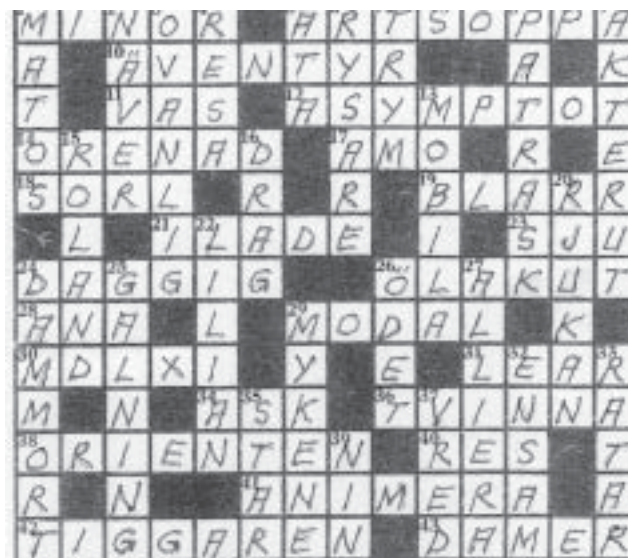
38 Verk

39 Hömått

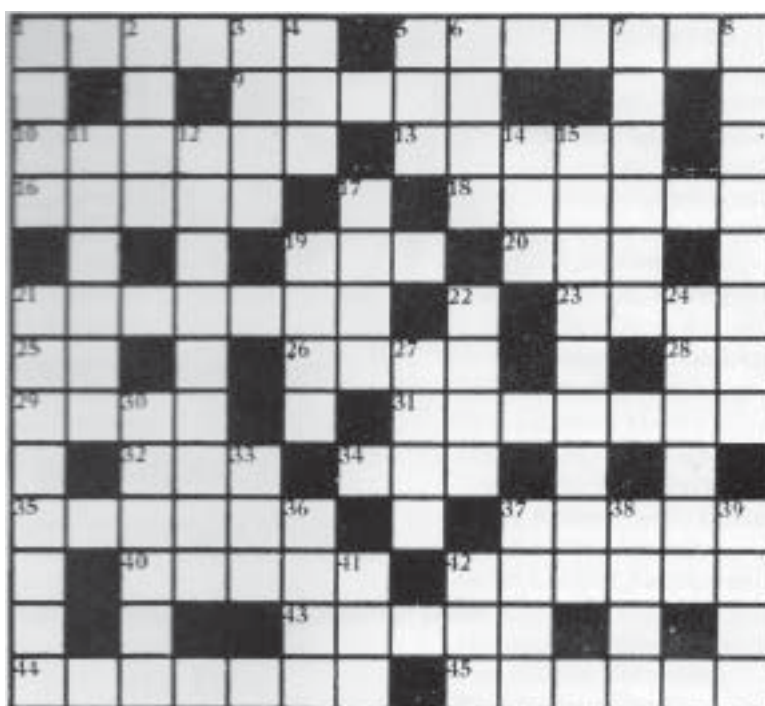
41 Lärosats

42 Sveriges Radio Vision

Lösning Korsord 4 2015

Jonny Ekdahls
Knåp och
Knep

Marinens Musikkår – med anor från 1680-talet

Del 2

Volontärregementena omorganiserades 1804 till första och andra Sjöartilleriregementet. Den sammanlagda styrkan för musiker vid båda regementena var 32, av vilka 11 var s.k. nummer vid regementsstaberna. Piparna var däremot placerade på kompanierna.

Musiklivet låg under denna period på en mycket låg nivå och var begränsad till ett antal framträdanden i olika kyrkor.

Kungl Sjöartillerikårens musikkår 1824-1832

Sjöartilleriregementena sammanslogs 1824 till en Sjöartillerikår. Vid överförandet var musiken i ett bedrövligt skick. Man saknade musiker, instrument och noter. Det fanns heller ingen, som kunde leda utbildningen av musiker. Därför fick bl.a. trumslagarna utbildning vid ett närliggande infanteriregemente, förmodligen i Kalmar.

För att råda bot på situationen bildade officerarna vid kåren en musikkassa med månatlig inbetalning. Utan denna kassa hade inte verksamheten kunnat fortsätta. Alla officerare vid kåren var skyldiga att medverka i kassan.

En lönelista från 1925 visar, att det vid Sjöartillerikårens musikkår tjänstgjorde:

Musikföreståndare	Landgren
Flöjt	Heeland
Klarinett	Bergström, Rylander, Löfgren
Fagott	Åberg, Bergström
Valthorn	Svensson, Svahnström, Norström
Trumpet	Björck, Törnros
Basun	Wintzell
Regementstrumslagare	Vakant

Namnet Wintzell återkommer så småningom i Blekinge bataljons musikkår 1886. Axel Wintzell är där musikdirektör och marschkompositör.

En betydelsefull händelse för musiklivet i Karlskrona skedde i början av 1800-talet, då Hoglands park anlades. Med detta fick staden en naturlig plats för konserter och andra nöjesaktiviteter, i vilka stadens invånare kunde ta del. I en annons i Carlskrona Weckoblad den 25 augusti 1827 kunde man läsa:

I morgon söndag uppförer Kongl Sjö Artilleri-Corpsens hautboister Harmoni-Musique uti Hoglands park ifrån kl 5 till kl 8 e.m. och tillfaller inkomsten de Brand-skadade uti Borås.

Med konserter i Hoglands park inleddes en sommar-musiktradition med militärmusik, som fortfarande är levande.

Kungl Sjöartilleriregementets musikkår 1832-1845

Sjöartillerikåren blev Sjöartilleriregementet 1832. Detta regemente fick bl.a. ansvar för utbildningen av Blekinge läns beväring, en föregångare till den allmänna värnplikten och regementet blev på detta sätt likt ett infanteriregemente. Detta kom i viss mån att prägla även musiken. För första gången anställdes en musikdirektör och han hette A F Meissner och han stannade till 1840. Han efterträddes av musikdirektör E W von Lühman. Båda var av tyskt ursprung.

Första maj-reveljen

Traditionen med förstamajrevelj i Karlskrona går tillbaka till 1840 och då med Sjöartilleriregementets musikkår. Enligt vad jag kunnat få fram, började man kl 0400, en okristlig tid idag. Traditionen övertogs 1845 av Marinregementets musikkår, som behöll traditionen till 1874, då Skeppsgossemusiken tog över. Några år därefter var det dags för Flottans musikkår att föra traditionen vidare. År 1873 spelade Marinregementet och Skeppsgossekåren för första och enda gång gemensamt.

En annan musikform var den s.k. glädjemusiken, som utfördes efter t.ex. en större brand. Sista gången man spelade sådan musik var 1883.

Olle Melin

Flottans musikkår i Hoglands park framför gamla musikpaviljongen någon gång på 1910-talet. I mitten i främre ledet musikdirektör Georg Ringvall och flaggtrumslagare Riego Åkerberg

Sjöormen fick soppatorsk i Härnösand

Soppatorsk kan även drabba ubåtar. En vinterdag för mer än 20 år sedan dök ubåten Sjöormen II oväntat upp i isen i Härnösands hamn. Det hade börjat bli ebb i bränsletankarna och fartyget behövde bunkra, därför det ovanliga besöket vid kajutsprånget.

Tankbil rekvirerades och efter påfyllning av tankarna, kunde Sjöormen fortsätta färden söderut.

En hel del besökare hade samlats i hamnen för ett bevittna ubåtsbesöket. Många funderade nog på, om inte ubåtens gummiduk på utsidan skrovet tog skada vid den omilda närkontakten med den ganska grova isen i hamnen

Sjöormen II finns inte längre kvar i de svenska marinens ägo. Liksom fyra andra ubåtar har Sjöormen sålts till Singapore. Sjöormen II blev R.S.S. Centurion.

Andra ubåtar i klassen är Sjölejonet II, Sjöhunden II, Sjöbjörnen II, och Sjöhästen II.

Den latinska devisen lyder "Esse non videri" och betyder "Att vara men inte synas".

Uno Gradin
text och foto

Eva Lindquist från Varberg, har botaniserat i sin pappa Karlolofs dagböcker och ger på detta sätt en verkligt initierad skildring från HM kryssaren Fylgias sista långresa.

Karlolofs långresa med H.M. Kryssaren Fylgia 1947-1948

Vad gör en ung man i en liten småstad i Sverige strax efter kriget? I den lilla staden, där min far växte upp, hände just ingenting. Idag åker ungdomar ut, bl.a. i Europa och till USA för att lära sig språk och för att se världen. Förr fanns inte samma möjligheter för en helt vanlig kille från Mjölby. Alltså kallade havet. I flottan kunde man möta äventyret.

Detta är berättelsen om min pappas, Karlolof Lindquists, långresa med HM kryssaren Fylgia 1947-1948. Vi följer honom så långt dagboksanteckningarna tillåter. De tar slut julen 1947.

Karlolof tog värvning vid flottan, när han var sexton år. Omyndig, som han var, behövde han tillåtelse av föräldrarna. Han började på Sjömansskolan, där han var i tre månader och bl.a. lärde sig att knyta kno-

par, en kunskap som sitter i än i dag. Han är en mästare på knopar. Efter det seglade han på skolfartyget HMS Gladan, som i juni 1947 gjorde sin jungfruresa. Han lärde sig grundläggande sjömanskap i sin egenskap av gast. Under sin vakt hade han ansvar för mellanstängstagesglets hals vid vändning av fartyget. I mellantiden mellan Gladan och Fylgia gick han en kurs i signalering.

Hösten 1947 var det dags att ge sig ut på långresa med HM kryssaren Fylgia för sjömansutbildning. Resan utgick från Göteborg och vidare utmed Frankrikes kust och in i Medelhavet till Malta, tillbaka ut ur Medelhavet till Casablanca och ner till Freetown, för att sedan vända hem igen. Bakom sig lämnade han familjen och flickvännen Vips, som han träffat på en permission i Varberg, dit föräldrarna nu flyttat. Den unge Karlolof skriver i sin dagbok måndagen 24 november 1947: "Ja, nu var dagen inne, då vi skulle lämna Göteborg och Sverige." I Göteborg regnade det, men det avtog, blåsten tog vid istället. Andra dagen på resan satte sjösjukan in. Även Karlolof drabbades "Jag kalvade en gång på förmiddagen, magen gillade inte kaffe."

Hade de ingen vaktsyssla, blev tiden strax långsam och tråkig. En del spelade kort. Andra bläddrade i en tidning, samma tidning som de redan läst fyra till fem gånger. Den lämnade ändå en stunds förströelse. Anteckningarna i hans dagbok visar ett språk, som är väldigt trevligt att läsa. Han kunde konsten att uttrycka sig och kan så fortfarande. Det han såg, får vi ta del av via målande beskrivningar. När jag frågade far, om han

Rutten anteckningar

Fylgia

läste mycket som ung, baserat på att han uttryckte sig så väl i dagboken, svarade han, att läsningen tog fart i och med *Fylgia*, som hade ett stort bibliotek. Boken *The Carpetbaggers* av Harold Robbins minns han särskilt.

”Tredje dagen av vår resa, himmel och hav, hav och himmel. Grabarna har börjat friskna till och livet kan börja igen ombord.” De passerade S2:ans fyrskepp och Johnsson-linjens *La Plata*, som styrde kurs mot dem och önskade lycklig resa. Själva anropade de Bro-

ströms *Almaland*. Vid möten med andra fartyg ställdes frågan, via morse: *What ship?* för att de skulle identifiera sig och meddela, vart de var på väg. Efter detta fick de andra fartygen veta, vad *Fylgia* var.

De gick genom passet Calais och Dover. Karlolof beskriver passagen: ”*De stolta skeppens kyrkogård, mast invid mast. Ute är tjockan ogenomtränglig det är som om The London fog hade förflyttat sig hit bara för att Fylgia med en nyfiken besättning skulle vilja se Dovers klippor men vi får hoppas att ödet är oss*

gynnsamt vid hemresan.” Ödet stod dem bi, för de fick se de vita klipporna på deras resa tillbaka till Sverige.

Den natten hade Karlolof hundvakten. Nästa vakt, skulle för hans del, komma att bli första plattvakten. När så dagen grydde var stämningen hög. Halva natten hade de gått fram och tillbaka utanför Portland för att sedan på morgonen gå in i Falmouths hamn. Hamnen skulle anlöpas på viss bestämd tidpunkt, som överenskommits tidigare och detta styrdes av högvattnet. Fartyg, som skulle in i främmande hamn, följde

Jul ombord

en viss procedur. Salut sköts från bägge håll, det vill säga från både Fylgia och den hamn man gästade. Militära dignitärer skulle sedan möta upp och bjöds ombord. Vid alla hamnbesök ordnades utflykter. I allmänhet var halva besättningen kvar ombord och halva följde med och såg på, vad den aktuella platsen hade att erbjuda i form av sevärdheter. Nästa dag bytte man och resten av manskapet fick gå iland. Om Falmouth kunde Karlolof berätta: *"Det var ett vackert landskap som låg framför oss. Det liknade ett lapptäcke. Den uppodlade jorden hade olika rutor och dessa hade olika färg. Det låg ett tunt dis över staden. Och utav morgonsolens röda strålar färgades detta skärt. [...] Sedan vi rundat en udde, låg hela Falmouth framför oss, en gammal stad byggd helt av sten. Med dess höga tinnar och torn påminde den mycket om en medeltidsstad."* Dock fick Karlolof inte gå iland, då han hade dygnsvakt, men dagen därpå gjorde de en ut-

flykt till Lands End i strålende solsken med en blå himmel. Vi befinner oss i december, men Karlolof skriver: *"Det var vår i luften. Fåglarna kvittrade och måsarna skrek. Ett önskeväder för en utflykt."* De besökte en hamnbassäng i en liten stad vid namn Healstone, där båtarna stod långt uppe på land. Tidvattnet var orsaken.

Utflykten fortsätter och vi får en ingående beskrivning av landskapet och vad Karlolof såg i Cornwall. *"Detta var högländ med stora ljunghedar ganska obebott, ett och annat hus låg som om det blivit kastat dit av någon osynlig hand. Smala slingrande vägar."* De besökte även koppardistriktet, innan det bar av till båten igen.

På kvällen gick de ut och roade sig. Klockan elva gick slupen ombord och vid midnatt somnade Karlolof, som han skriver: *"[...]glad och nöjd med min dag men med en viss längtan till dem därhemma i Sverige."* Han har en liten lista i sin anteckningsbok, om vilka som skulle få vykort från Falmouth. Bl.a. skulle flickvännen Vips, mamma, kompisarna Roland och Bertil samt ett par fasttrar få några rader från honom. Väl där fick också han brev, som låg och väntade.

De lämnade Falmouth och ryktet gick ombord, att de skulle till Oran och bunkra. De siktade Usant på Frankrikes västra spets på kvällen. *"Ja, nu hade vi några 'härliga' dygn över det fruktade Biscaya."* Karlolof tyckte det var skönt att vara ute på havet igen. Han fick vila upp

Fylgia på Falmouths Redd

Karlolof som bryggvakt

sig och sova, när han ville. Enda gången, han behövde vara vakten, var, när han hade vakt. Han har alltid kunnat sova den mannen. Var som helst, hur som helst. Grunden lades nog här. Vid läggdags skriver han: *"Nej, nu skall det sovas. Hej, Vips."* Resan kändes säkert lång med tanke på dessa över etthundra dagar och nätter och med flickvännen Vips sedan ett år tillbaka, som gick hemma och väntade.

Tolfte dagen hade far åter hundvakten och det blåste orkan över Biscaya. Han skrev: *"Fylgia kränger vansinnigt. Nordsjön var ju ingenting emot det här. Det är något i 'hästväg'. Men nu har det börjat på att bli varmt. Överallt i lä sitter grabbarna och solbadar. Solen står högt på himmelen och små vita molntussar åker omkring som löv i en höststorm. I morse kunde vi se Spanien i morgondiset och några tumlare följde oss en bit på väg men de tröttnade snart. Om det nu slutade blåsa och blev lugnt skulle vi ha full sommar här ombord nitton dagar före jul. En jul utan snö utan kyla. Nitton dagar före jul sol och oväder på samma gång samt inte minst ett hav i uppror som har sitt järngrepp kring ett litet fartyg. Ja, sådant är livet till sjöss."* På eftermiddagen siktades Cap Finisterre.

På den fjortonde dagen av resan *"ligger havet nästan stilla, en varm vind smekte fram över vårt stolta fartyg som lojt gungade fram och tillbaka i den lugna sjön. En stor sol tittar ner på oss från en klarblå himmel där små molntussar seglar irrande omkring."* Vid elvatiden siktade de det svenska fartyget Dalhem från Slite. *"Den styrde ner mot oss. Vi stoppade våra maskiner och hon gjorde likadant. Sedan hade vi signalering, där vi önskade varandra en lycklig resa och där våra tankar gick med längtan över till vakten. "Det är inte utan att man känner sig stolt när man ser en blågul flagga vaja för vinden på ett av de stora världshaven. När man ser ett fartyg dyka upp vid horisonten frågar man sig genast, 'Var hör hon hemma?'. När sedan fartyget kommer närmare och man kan se dess färg: Är det då en ljust målad båt då kan man nästan säga: 'Hon är skandinav, Dalhem, som var på hemväg'".* Signaleringen sköttes av den, som hade vakten.

När ingen storm röt, hörde de maskinernas jämna dunk. Dag femton siktades Afrikas nordvästra spets. *"Höga berg som syntes ovanför molntäcket. Ungefär samtidigt siktades Cap Trafalgar, där ett av världshistoriens mest berömda sjöslag utkämpats och då amiral lord Nelson segrade men senare avled 1805."* Karlolof beskriver Sierra Gazules och Gibraltar, som syns från båten och berättar om den franska kryssaren Jeanne d'Arc, som de mötte. Så småningom ser de också Sierra Nevadas tre bergstoppar, vilka han beskriver med inlevelse: *"Mellan 3-4-tiden på eftermiddagen siktade vi bakom horisonten Sierra Nevadas tre bergstoppar 11000 feet höga. Det var Cerao Cabullo, Pico Valeta och Ceren Mulhacén som syntes rödfärgade av solen långt ovanför molnen."*

Denna kväll anropade de ett handelsfartyg, som sva-

rade: *"Rosa Smith från Sweden, b.m.f. Haifa from Casablanca"*. Karlolof förundrades över, att ett så litet land som Sverige hade så stor handelsflotta.

När de så på sextonde dagen kom till Oran, sköts det salut strax utanför och Fylgias musikkår spelade franska nationalsången. Batterierna iland besvarade saluten. *"Lotsen kom ombord och lotsade oss in i den värsta hamn jag någonsin sett. Det var fartyg vid fartyg som lagt sig till ro på botten. Det var överbyggnader på moderna krigsfartyg, masttopparna på en gammal skonare. Längst inne i bassängen låg den franska örlogsbasen där vi skulle få ligga. De myndigheter som hade hand om oss skulle vara bevakade av franska truppstyrkor."* Bara den fria vakten fick gå iland, då fransmännen inte ville ha iland så många på en gång. Fylgia hade cirka etthund-rasextio människor i besättningen, så det var kanske inte så konstigt. Avslutningen på förmiddagens permis i Oran *"drack vi champagne till maten som de hemma i Sverige dricka svagdricka."* Champagne som fransmännen bjöd på. I övrigt konstaterade Karlolof att Oran var en oerhört smutsig stad där *"bordeller, barer, kyrkor, bönehus och moskéer låg i en enda röra vid samma gata."*

Den "adertonde dagen" skrev han, att de var i Alger. Även här gick de in med salut, kanonernas brak och till franska nationalsångens toner. *"Sjöhävningen inne i hamnen var ganska stor och strömmarna var kraftiga. Förtöjningarna gick av som ingenting. Där fick vi hålla på till framemot fyra på morgonen."* Kompensationen lät inte vänta på sig. Dagen därpå fick de ledigt och bjöds på utflykt. Den ledde ut på landsbygden i Alger. Det låter vackert och idylliskt, men visade sig vara av helt annat slag. *"Där var bara befästningar från krigets mörka dagar. Gamla bunkers som araberna tagit som boningshus. Ja, det var eländigt och fattigt överallt. Sönderskjutna tanks låg kullvräkt på fälten. Små träkors stod vid vägkanten och påminde om krigets hjältar. Gamla baracker med bokstäverna R.A.F, påmålade fanns kvar. Krigsindustrier som var bombade med förvridna stålskelett av flygmaskiner runt omkring, fanns det gott om. Ja, här blev man påmind om allt hemsamt som har varit."* Den kvällen valde Karlolof att stanna på båten och inte gå iland. Säkert skrev han brev, för enligt hans lista skulle de postas i Alger.

Den trettonde december inföll på resans tjugonde dag. Visserligen var det Lucia, men den rätta stämningen infann sig inte. Det var lördag och med den kom lördagsrengöringen och permis kl. 16.00 för fria vaktkvarteret. Iland var det inte roligt, eftersom det regnade. Två norrmän visade dem Algers nattliv. De var inte imponerade av, vad de fick se. *"Algers nattliv, något som jag inte vill skriva ner i min dagbok, det behövs inte för det kommer jag ihåg så länge jag lever."* Dagen därpå däremot visade sig staden från sin finaste sida, fullt solsken. Karlolof beklagar, att han inte kan skicka ett brev till Vips, men postförbindelserna var brutna och de skulle fortsätta till Toulon strax efter lunch. Skönt att komma ut igen på Medelhavets böljor, tyckte han.

Tjugofjärde dagen började för Karlolofs del med hundvakt och sedan tre timmars sömn och därefter stridsutbildning. Efter middagen skulle de ha semaforprov och, som han skriver, antagligen också morseprov. Denna kväll var det *"en alla tiders solnedgång. Maken till den finns inte i skandinaviska vatten och när solen har försvunnit kan man redan se hur marvattnet lyser över havet. Det är stiltigt att se allt detta."* Men, menade han – det skulle vara roligare att se in i flickvännens ögon, en kväll som den här.

Den tjugosjätte dagen blåste det vansinnigt, men sjön var ganska lugn, vågorna var så korta, skriver han, att de inte påverkade *Fylgia*, som var över 100 meter lång. Här får vi nya naturscener till livs: *"Inloppet till Toulon var ganska vackert med höga fjäll som var snöhöljda och som lyste vita i morgonsolen. Vi rundade en halvö och framför oss låg staden Toulon."* Den sedvanliga salutskjutningen följde och den svenska flaggan vajade för vinden på de franska kustbatterierna, som i sin tur besvarade saluten. Även här var hamninloppet fullt av vrak. Detta var den mest förstörda hamnen Karlolof sett, låter han oss veta via sina dagboksanteckningar. *"Kajen talar sitt språk om krigets vidrigheter."* Granne med dem låg fartyget *Beam*, ett ärevärdigt hangarfartyg, en oerhört hög koloss. Staden är sönderbombad, konstaterar han dagen därpå efter lördagsrengöringen, när han fick gå iland. Bland ruinerna levde människorna ändå nöjda och glada med goda föresatser att bygga upp staden igen.

Fylgia Hemlängtan 32m

Dagen därpå var de på utflykt i Toulon med omgivningarna. De for upp i bergen till ett kloster som hette Mont St Michele. Det var från 1100-talet och låg väldigt vackert mellan två höga berg. Fortfarande användes det 1947. Utflykten gick vidare och de såg trappodlingar med vin. De skulle fira julen i Bandol, som de besökte på sin väg tillbaka till fartyget. Tyvärr blev det inte så, då hamnen var för oskyddad för väder och vind. I dagboken skriver han: *"Befolkningen i Bandol var mycket besvikna över att vi inte kunde komma. De hade ordnat så mycket för oss, festligheter av alla slag, men så blev det inte av"*, skriver Karlolof i sina anteckningar.

Tjugonionde dagen, då'n före då'n före doppareda'n, och de är på utflykt igen och då till en flygplats, som tillhörde marinen och låg ute vid havet. De for med båt ut till en ö vid havsbandet. Stora hangarer var uppförda. De var sönderbombade och låg nu i ruiner. Två franska matrosar fick sedan en guidad visning av *Fylgia*, vilket de uppskattade. Far var ciceron.

Samma dag lämnar de Toulon för Golf Juan mellan Cannes och Nice alldeles vid udden, där väderleksstationen Antibes ligger. Antibes blev hamnen, där de skulle fira jul. De höll femton knop på sin färd mot Golf Juan. Karlolof skriver så här dagen före julafton: *"Ikväll blir det utsändning från Svedala med hälsningar för svenska sjömän i utländska farvatten, nu återstår det att se om man får någon hälsning hemifrån."* När jag frågade min far, nu många år senare, sa han, att han fick det. Hans nära och kära hade skickat hälsningar till fjärran land ifrån det kalla och vintriga Sverige, där Karlolof och säkert alla hans kamrater hade velat vara en dag som den här. I stort sett lästes alla hälsningar upp från familj, släkt och vänner i svensk radio, som de fick in via kortvåg.

Här slutar anteckningarna i den fina lilla boken med pappas alldeles speciella handstil med grönt bläck skrivet med reservoarpenna. Jag frågar honom, hur de firade jul så långt hemifrån, liggande i en hamn i Antibes. Ombord på *Fylgia* firades julen som hemma, så likt man kunde, enligt pappa.

Alla breven han skrev till Vips, på sin resa med *Fylgia*, kom bort vid en flytt mellan Stockholm och Göteborg. Vips själv, som egentligen heter Evy, finns fortfarande vid hans sida efter sextionio år.

Fylgia då? Ja, hon är ett minne blott, men hennes kanoner sägs finnas i säkert förvar i ett berggrum någonstans i Sverige.

Eva Lindquist
Vare 40
432 91 Varberg

Till minne

Vår skeppsgossekamrat, vän och medlem i Flottans Män, Gunnar Fagerlind har mönstrat av för gott. Han avled den 3 december 2015 och blev 96 år.

Gunnar föddes med sin tvillingbror den 24 augusti 1919. Vid 16 års ålder blev de antagna som skeppsgossar vid Skeppsgosseakåren i Karlskrona. Efter avslutad utbildning 1937 blev Gunnar karlskriven till Sjömanskåren och tjänstgjorde bl.a. som matros på pansarskeppen. Under åren 1943 -1944 var han elev vid Flottans Underofficersskola och blev 1944 befördrad till underofficer av 2.graden. Gunnar tog avsked från flottan 1945 och fick anställning i byggbranschen. Han utbildade sig till byggnadsingenjör.

Skeppsgosseakåren upphörde 1939. År 1954 bildades föreningen f.d. Skeppsgossar i Stockholm, för de som bodde eller varit kommenderade till tjänst inom Stockholmsområdet. Skeppsgossarnas segelfartyg *af Chapman*, som låg förtöjd vid Skeppsholmen, var i stort behov av underhåll och bl.a. sakna-

des fartygets märsrår. De f.d. skeppsgossarna ville se sitt gamla utbildningsfartyg underhållet som förr. De bildade en arbetsgrupp med namnet Knopar och Stek. Denna arbetsgrupp skulle med sina kunskaper och erfarenheter stödja Idrottsförvaltningen och Turistföreningen med underhållet av *af Chapman*. Gunnar var mycket engagerad i arbetsgruppen. Skeppsgosseföreningen, som ville kunna hissa stor flaggning på *af Chapman*, fick signalflaggor från Ostkustens Örlogsbas.

Gunnar var mycket skicklig i att göra sjömaningsarbeten. Vid stor flaggning på *af Chapman* stod han med kamrater på däck vid ett stort bord där de sålde sina sjömaningsarbeten till besökarna. Intäkterna gick oavkortade till fonden för underhåll av *af Chapman*.

Gunnar var också mycket engagerad i föreningens styrelseverksamhet. Han har varit styrelseledamot, sekreterare och ordförande under de sista åren fram till föreningens upplösning 2004.

När Gunnar nu har lämnat oss, är saknaden mycket stor.

Göte Hertzman

Till minne

Roland Hassleberg
1935 08 03

Bengt Meijer
1937 07 21

Två av våra hedersmedlemmar har under hösten/vintern lämnat oss, Bengt Meijer och Roland Hassleberg. Bengt invaldes i föreningen 1982 och blev 2 år senare vice ordförande. Han valdes 1985 till ordförande, en post som han innehade i hela tolv år. Efter att ha lämnat ordförandeuppdraget tjänstgjorde Bengt under några år som föreningens klubbmästare. Efter avslutat klubbmästaruppdrag fortsatte han att visa stort intresse för föreningen och deltog flitigt i föreningens olika verksamheter. År 1994 erhöll Bengt ankarmedaljen i guld och 2002 SMKR:s förtjänsttecken i silver. Bengt avled 16 december 2015.

Roland invaldes i föreningen 1985 och tjänstgjorde som föreningens sekreterare i hela 17 år, utan avbrott, och innehade därefter posten som vice ordförande under 3 år. Förutom arbetet som sekreterare deltog Roland flitigt i föreningsaktiviteterna. Han har också utfört ett gediget arbete vad gäller historisk dokumentation av vår förenings verksamhet. I föreningens jubileumsskrifter, 50, 60 och 70-år, har Roland stått för text och layout. År 1997 erhöll Roland SMKR:s förtjänsttecken i silver. Roland avled 13 september 2015.

Både Bengt och Roland har, utöver sitt gedigna engagemang i Flottans Män, också mycket aktivt, deltagit i Föreningen Najadens Vänners verksamhet. Bägge var, under många år, styrelsemedlemmar i föreningen.

Flottans Män i Halmstad

Kjell A Jönsson

Lokalföreningarna informerar

Region Nord

Sundsvall

I slutet av året deltog vi i symposiet på Sjöhistoriska museet i Stockholm. Det handlade om de 4 jagare, som Sverige köpte av Italien mitt under kriget. Det var oerhört intressant att få lyssna till de olika föredragshållarna om vad som egentligen hänt. Nu presenterade man material, som tagits fram ur krigsarkivet. Efter symposiet följde en härlig bankett, där jag träffade en gammal bekant från Älvsnabbens världsomsegling 1954-55. Det var trevligt.

Den 14 november hade föreningen årsavslutning, tillsammans med Skeppargillet och Taubesällskapet. Ett 100-tal personer åt, drack, sjöng och trivdes gott tillsammans.

Lucia, jul- och nyårshelgerna ligger nu bakom oss och vi blickar in i ett nytt spännande år, som heter 2016 och där Norrlandsregionen står för värdskapet vid årets Riksmöte. För att förbereda oss har styrelserna i Härnösand och Sundsvall gjort en planeringsresa med fartyget Silja Serenade i slutet av november för att bekanta oss med utrymmena ombord och kunna lotsa våra gäster på bästa sätt, när de stiger ombord i maj månad 2016.

Lille jul tillsammans med Skeppargillet och Taubesällskapet Nordosten

Vid sidan av detta är det årsmöte att fixa alla handlingar därtill. Vår kassör Mats Andersson – kämpar på snart dygnet runt med att jaga annonsörer till föreningstidningen. Övriga förberedelser löper vid sidan av i Härnösand och Östersund. Vi har en spännande tid framför oss. Till sist vill Region Nord - FM Sundsvall – Härnösand – Östersund hälsa alla landets Flottans Män varmt väl-

komna till kryssningsresan Stockholm – Helsingfors i samband med Riks 2016 i maj månad.

Gert Malmqvist

Östersund

Den traditionella Luciaglöggen avnjöts den 13 dec med god anslutning av medlemmarna. Två nya medlemmar infann sig, vilket gladdde oss mycket. Sture Wennberg visade film och som erfaren biodlare, berättade han om bisamhällets mysterier. Något som en – vad avser biodling - oinsatt inte kan undgå att förundras över. Tyvärr avled en uppskattad medlem, Per-Gösta Nilsson under julhelgen. Han var föreningens kassör och styrelsemedlem och en mycket omtyckt kamrat. Vi saknar honom, hans goda humor och kluriga frågesportsutmaningar.

Nu pågår planeringen inför RIX -16, där Sundsvalls- och Härnösandsföreningarna i huvudsak axlar arbetsbördan. Det är dock inte att se som en börda utan fastmer som

ett hedersuppdrag, som vi efter bästa förmåga ska lösa tillsammans. Vi hoppas på en god anslutning från hela FM-Sverige och önskar er alla välkomna den 22-24 maj på en färjetur till Helsingfors.

Jan Wikberg

Region Mitt

Norrköping

Förra årets sista måltidsträff var den 11 november, men trots att det stod Märten i almanackan, stod det vare sig gås eller svart-soppa på bordet. Det alternativ som dagens kocklag föredrog att erbjuda, bestod av förrett med stekt strömming på kavringbotten, som följdes av kallrökt lax med kokt potatis och till detta en mycket välsmakande sås, en förträfflig måltid som absolut inte lämnade utrymme åt saknad av nå'n gåsamiddag.

Efter måltiden höll FM-kamraten och erkänt underhållande berättaren Nils Borin ett intressant föredrag på tema M/S Estonia, med underrubriken "Tankar och efterbörd". Nils, som är befaren sjöman och erfaren befälhavare, blev genom sin dåvarande befattning på Sjöfartsverket,

grundligt initierad i skeendet kring för-
lisningen.

Det han i första hand ville anföra som bi-
dragande orsak till katastrofens omfattning,
var bristande nautisk erfarenhet i kombina-
tion med kommersiellt betingad tidspress.
Föreläsarens insynsgrundade bedömning,
när det gäller den politiska hanteringen av
efterspelet, är, att den präglades av inkom-
petens men även avsaknad av vilja och för-
måga till samarbete.

Eftersom det rädde en viss osäkerhet be-
träffande gemensam aktivitet inför julen,
gjordes i september en enkät med några al-
ternativa förslag. Svaren visade, att en ma-
joritet ville behålla traditionen med decem-
berkryssning till Mariehamn.

Kryssning bokades och den 6 december
avgick buss mot Stockholm, för att drygt
ett dygn senare återkomma med sina 57,
förhoppningsvis nöjda passagerare. De
kassar, som då sågs skymta i resenärernas
bagage, kunde nog på hyfsat goda grunder
antas innehålla någon form av julgodis in-
handlat i taxfreeshopen.

FM-året 2015 avslutades den 16 decem-
ber med en sedvanlig lillejul hemma i Marin-
lokalen. Julgröten och skinkmackorna hade
lockat ganska många till att njuta av en lugn
och stillsam samvaro, inför de kommande
helgernas jäkt och förpliktelser.

Det nya årets första sammankomst var
januari månads måltidsträff, som råkat
hamna på självaste Tjugonde Knut, då julen
traditionellt skall dansas ut. Eftersom här
inte fanns någon gran att dansa runt, kunde
deltagarna ostört ägna sig åt det vanliga pro-
grammet, vilket i sig kanske kan vara värt en
lite närmare presentation.

Inledningsvis handlar det om en självvald
stund av umgänge i Kajutan, där Willy i ba-
ren erbjuder passande utbud, för den som
önskar en liten aptitretare. Vid bestämt

klockslag kallas det till sittning för den ge-
mensamma måltiden. Med lämpligt tidsin-
tervall slår nu ordföranden i skeppsklock-
an, för att ta upp en vers av Taubes välbe-
kanta ”Än en gång därän”, som är den tradi-
tionella snapsvisan.

Här finns även en annan stolt tradition,
som innebär att en frivilligt sammansatt
grupp från medlemskretsen (oftast 3 perso-
ner), tar på sig matansvaret vid respektive
måltidsträff. Det handlar då om att på plats
anrätta och duka fram eller servera, en egen-
komponerad middagsmeny. Undantaget är
årsmötet, där det är brukligt, att det blir en
cateringmiddag, tillsammans med inbjudna
anhöriga.

Det finns anledning att ge uttryck åt den
uppskattning och tacksamhet, vi känner,
alla vi som har förmånen att ta del av de ku-
linariska resultaten av dessa kocklags hel-
hjärtade insatser. På Knutdagens ”balaften”
var det Ingemar Åström tillsammans med
tre styrelsemedlemmar, som serverade en
alltid lika populär måltid, i form av ärtsop-
pa med traditionella tillbehör och en sed-
vanlig efterrätt.

Som avslutning på programmet är det
tänkt, att det bjuds på någon form av under-
hållning och med få undantag har det även
blivit så. Huvudsakligen är det styrelseleda-
moten ”Ståke” Johansson, som på ett ut-
märkt sätt ser till, att ordna en lämplig mix
av framträdanden, men även andra kamrater
kommer ibland med tips och initiativ. Den
här kvällen var det Willy Almberg, som
bjudit in en vän och ubåtskollega som talare.

Det var kommandör Bo Rask, som i ett
intressant och tankeväckande föredrag be-
lyste de fakta, som talar för ”Sveriges behov
av Marinen”. Han hävdade, att den absolut
mest avgörande försvarsuppgiften i tider
där vi försörjningsmässigt tenderar att bli
allt mer sårbara, är att så långt möjligt säkra

handelsvägarna, såväl internt som med om-
världen. Till skillnad från våra politiker, an-
såg han, att sjöfartsskyddet borde ha högre
prioritet än det konventionella attack/inva-
sionsförsvaret. Budskapet kändes verkli-
gen angeläget och vi vill varmt rekomen-
dera Bo som föreläsare.

Östgötakretsen vill härmed tillönska alla
en skön fortsättning på den begynnande
våren.

Bosse Petersson

Stockholm

Lille Jul och 80-årsjubileum 2015

Den 27 november hade Stockholmsföre-
ningen sin traditionella Lille Jul. Samtidigt fi-
rades, att Kamratföreningen Flottans Män
hade funnits i 80 år. Det blev en riktig jubi-
leumsfest på Blasieholmens restaurang med
trerätters middag. Vår ordförande Örjan
Sternér, iförd röd propeller, hälsade alla väl-
komna till festen, vilken glädjande nog hade
samlat 62 deltagare. Två musiker (Kelas)
spelade både underhållnings- och dansmu-
sik. En egen ”Jubileumsvisa” samt flera
specialskrivna texter sjöngs och gästerna
var glada och roade sig flitigt på dansgolvet.

Ordförande Örjan Sternér iförd röd pro-
peller

Luciakaffe

Årets Luciakaffe och säsongsavslutning
den 15 december lockade cirka 35 medlem-
mar och anhöriga. Kaffe och glögg och de
tillbehör, som hör julen till, serverades. Ör-
jan Sternér önskade alla en God Jul och ett
Gott Nytt År. Samtidigt tackade han alla
för det år, som nu gått till ända.

Stockholmsföreningen förädlades en
”prinsessljustake”, som tillverkats av Per
Erik Tibblin i Hantverkaskasernen på
Skeppsholmen. Till ljustaken finns en
skrift, som handlar om dess historia. Vi är
glada över att få pryda kansliet med ytterli-
gare ett handtillverkat föremål.

Birgitta Nordenbris

Vid honnörsbordet den 11 november, flankeras ordförande Hillgren av makarna Borin på
sin högra sida och på den vänstra av nyblivne medlemmen Håkan Spångmark och vice
ordförande Hagström

Västerås

Hedersankare

Vår förening har hedrats av Riksförbundet, genom att tilldela vår förre ordförande, Leif Kihlberg, Flottans Mäns hedersankare. Det skulle normalt ha utdelats vid kommande riksårsmöte, men eftersom Leif p.g.a. sjukdom då inte har möjlighet att delta, utdelades hedersankaret vid en enkel ceremoni i hemmet.

Ny ordförande

Vid årsmötet i februari valdes Tommy Blomqvist till ny ordförande. Vi önskar Tommy lycka till i hans nya uppdrag.

Västerås Historiska Skeppsmuseum i Frösåker vill ha vår hjälp

Det handlar om ett marint museum med huvudsakligen kopior av båtar från vikingatiden. Knarrar, seglande skepp och roddbåtar ligger i en liten autentisk vikingahamn. I hamnen finns också en kopia av en 28 meter lång kogg, som får representera hansatidens "västingfartyg", ett mycket bra lastfartyg, även nyttjad av pirater.

Föreningen har erbjudits att hjälpa till

Stieg Andersson överlämnar ordförandeklubban till Tommy Blomqvist

med rustningen av koggen och intrimning av besättning för segling till hansestaden Visby i sommar. Det har bildats en grupp, som ska arbeta med projektet. Googla gärna på

Västerås Historiska Skeppsmuseum, så får Du se, hur där ser ut!

Bengt Larsson

Region Syd

Kalmarsund

En återblick på 2015.

Verksamheten började i januari med medlemsträff, där f.d. sjökaptenen Hans Rosengren berättade om Costa Concordias förlisning 2012 samt den därpå följande rättegången mot kaptenen. Hans har erfarenhet från ett flertal haverier och gav oss en initierad beskrivning i ord och bild, hur det hela gått till.

Februariaträffen gästades av kommandörkapten Rolf Edvardsson, som gav oss en inblick i kalla krigets 60-tal med Kubakris, Berlinmuren, kärnvapenkapprustningen och marinens intensiva bevakning av Östersjön samt om incidenten med U-137 1981.

I mars stod vi som värd för regionkonferensen i Syd, som skedde i FM Karlskronas lokaler i Skönstavik och med stor hjälp från dem. Under mars månad hölls också årsmötet utan större mankemang. Efter förtäring visades en nostalgifilm om Kalmarsundsfärjornas trafik från 50-talet till dess Ölandsbron var klar 1972.

För aprilträffen svarade vår medlem Hans Söder, som berättade om sig själv och om sin tid i flottan som motorman på de små torpedbåtarna, "havets vinthundar". Vi

fick bl.a. veta en hel del om motorerna, fartresurser, bestyckning med minor och torpeder.

Maj månads föredragshållare var Claes Wollentz från Statens Maritima Museer, som omfattar Sjöhistoriska museet, Vasamuseet och Marinmuseum i Karlskrona. I verksamheten ingår bl.a. fyrrar, slussar, kanaler, marinbiologi och inte minst K-märkning av fartyg. Han visade bilder på många smäckra skönheter, samtidigt som han berättade om deras historia.

Vi deltog med ett antal medlemmar, iförda vederbörlig keps, i fanborgen vid firandet av nationaldagen.

Efter sommaruppehåll körde vi igång i september, då vår medlem Morgan Backman gav oss en inblick i lejdtrafiken och kvarstadsbåtarna under andra världskriget. Tyskar och engelsmän hade lagt ut minlinjer i Nordsjön. Sverige lyckades förhandla sig till fri genomfart, där samma antal fartyg som skulle in också skulle ut. Man skulle också genom kontrollstationer för kontroll av, att last och besättning inte bytts ut.

För oktoberträffen gäller ärtsoppa och punsch, så även i år. När alla var mätta och

belåtna, sattes stora ljugarbänken fram, där det var fritt fram för vem som helst att sätta sig.

Till årets sista träff i november hade vi bjudit in f.d. gymnasieläraren i historia, Lars Carlsson, som höll ett utomordentligt föredrag i ord och bild om i huvudsak händelser och slag till lands och sjöss under första världskriget, bl.a. det s.k. Skagerrackslaget 1916 mellan tyska och engelska slagskepp. Vi fick höra historier, som nog inte många av oss hört tidigare.

Medlemsantalet vid årsskiftet var 47 och det håller sig ganska konstant. Träffarna har varit tämligen välbesökta, men som vanligt efterlyser vi många, som av olika orsaker inte syns så ofta. Vi har även ett antal medföljande damer som flitiga besökare.

Bengt Hammarlund

Karlshamn

År 2015 avslutades med vår sedvanliga julfest. Styrelsen arbetade tillsammans med våra Ankardamer för att förbereda all julmat. Här serverades ett julbord med allt i matväg, som ett traditionellt julbord ska innehålla.. Eftersom vi själva gör maten, så kunde vi hålla ett så lågt pris som 200 kr per kuvert.

Den klädda granen var på plats och alla fina ljusstakar var tända i alla fönster, när ett fyrtiotal gäster anlände. Då serverades en välkomstglögg med russin och mandel. Så tonades ljuset ner och Lucia med tärnor och stjärngossar tågade in och sjöng Santa Lucia. Sedan sjöngs ett antal julsånger ackompanjerade med pianospel. Det var en musikklass i Karlshamn, som gav oss denna stämningsfulla upplevelse.

Så serverades julbordet och vår barmästare Bo Ringdahl och Ankarets ordförande Britt Pärnhem bemannade baren och förberedde "dryckjomet" till maten i våra "Jungfruf flaskor". Det åt och dracks till glada julsånger mellan tuggorna.

Vi har börjat att inreda ett litet "gunrum" i vår lokal. Det har inhandlats en ny soffa och vi kommer att inreda allt till en mysig samlingsplats. I februari kommer vi att starta en matlagningsgrupp, där vi skall träffas en torsdag varje månad. Vi lagar mat tillsammans och vi kommer säkert att bjuda in våra fruar vid flera tillfällen.

Vid årets första möte den 11 januari hade

Trivsamt vid "julborden"

vi besök av L.O. Smith, brännvinskungen. Vår medlem Bengt Norman gjorde ett förnämligt framträdande och berättade om sitt liv som L.O. Smith, ett populärt sätt att delge historia om stadens och dess personligheter.

Karlshamn är ju bland annat känt för sin punsch. Punschens motto var ju "God och Glad skall människan vara"! Det tycker vi väl alla.

Alla undrar varför det heter Punsch? Ja, det har inte med det engelska uttrycket Punch att göra. Med största sannolikhet kommer det från räkneordet fem, som på

indiska heter pantsch, på sanskrit panchan. Detta skulle då bero på att blandningen innehåller fem beståndsdelar, nämligen arrak, sprit, socker, vatten och någon syra eller syrlighet. Nu är det ju J N von Bergen, som är "pappa" till punschen, men L O Smith levererade sitt absolut renade brännvin till punschen. Ja, mycket mer kan skrivas om detta intressanta område.

Vi i Karlshamn önskar er alla ett fint 2016 och jag hoppas att se många av er i maj.

Rolf Pärnhem

Karlskrona

Flottans Mäns tidskrift är ju ingen nyhetsbulletin, men vi ser det som angeläget, att de medlemmar, som inte har möjlighet att delta i våra aktiviteter får veta, vad som förevarit i vår förening.

I september gjorde vi ett studiebesök på flygflottiljen F17 i Kallinge med ett trettio-tal medlemmar. Flottiljens informationschef major Kent Löwing hälsade oss välkomna och började med att ge oss en informativ presentation av organisation och verksamhet inom flottiljen.

Därefter besökte vi flyghangarerna, där vi fick en presentation av pågående verksamhet av flygteknikerna Kenneth Nilsson och Philip Damberg. Dessa beskrev på ett mycket professionellt och entusiastiskt sätt, hur service och underhåll genomförs på JAS 39 Gripen, liksom hur planen kan bestyckas och utrustas för de uppdrag, de är avsedda att genomföra.

Vår ordförande Göran Löfgren tackade för ett mycket intressant besök och överlämnade en bok med marin anknytning i

samband med, att en synnerligen god lunchbuffé intogs i matsalen på flottiljen.

På hemresan underhöll oss kassören med sanna historier ur sitt erfarenhetsrika liv (faen tro et hördes Lennart Håkansson mumla).

Oktober månadsmöte inleddes med att vice ordföranden Göran Kullving öppnade mötet och hälsade alla välkomna. Vid mötet presenterades bl.a. styrelsens pågående arbete med att utforma 2016 års verksamhetsprogram. Efter sammanträdet serverades som vanligt en smakfull måltid. Därefter hälsade Göran Kulturskolans musikgrupp välkommen. Deras ledare Kristina Fagerlund introducerade aktörerna och pianisten Katarina Sörnäs. Vi fick därefter njuta av ett medryckande uppträdande på temat "Kristina från Duvemåla" av dessa talangfulla ungdomar. En magnifik cancan-dans avslutade deras framträdande. Aktörerna avtackades med rungande applåder.

Novembermötet hade glädjande nog samlat ett femtiotal medlemmar. Under ordina-

rie sammanträde redovisades bland annat marinkamraterna i Peenemündes besök av oss i Karlskrona. Ordföranden informerade vidare om, hur man ansöker om veterankort från SMKR. Två nya medlemmar Willert Ekelund och Torsten Gustavsson hälsades välkomna och erhöll förbundets medlemsnål.

Därefter hälsades Bengt Andersson från Svensk Flyghistorisk Förening välkommen. Denne höll en informativ redovisning av marinflyget på Stumholmen, vilket startade 1914.

Chef för F 2K Karlskrona flygstation åren 1917-1918 var kapten Christer Egerström. Hans son Hans Egerström deltog på mötet och bidrog med intressanta minnen från marinflyget. Föredragshållaren avtackades av ordföranden för ett givande föredrag och överlämnade en bok som tack för framträdandet.

Det årliga julsamkvämet genomfördes den 5/12 med ett fyrtiotal deltagare i vår julsmyskade lokal Fylgia. Efter sedvanligt

mingel med glögg och tillbehör avnjöts ett omfångsrikt och delikat julbord. Vår klubbmästare Ingvar Stenmark assisterad av Elving Gustavsson hade verkligen ansträngt sig för att tillgodose alla smakriktningar, för vilket deltagarna framförde sin stora uppskattning. De kända julsångerna framfördes såväl unisont som solo, vilket bidrog till att julstämningen verkligen infann sig. Kvällen avslutades med att ordföranden önskade alla en God jul och ett Gott Nytt År.

Vår näst äldste medlem Einar Weinsjö fyllde 95 år den 16 januari. Han uppvaktades då av vår kassör och sekreterare, som träffade en medlem som är still going strong. Innan vi tackade för en verkligen trevlig stund hos Einar uppmanade vi närvarande sonen Roland Weinsjö, med mångårig tjänst i Kungliga Flottan, att bli medlem i Flottans Män, vilket Einar också på det allvarligaste instämde i.

År 2016:s första allmänna möte avhölls den 21 januari. Under ordinarie sammanträde gavs en information om årets kommande aktiviteter. Sekreteraren poängterade härvid vikten av, att snarast lämna intresseanmälan till planerad resa till Tyskland och MK Peenemünde i september.

Örlogskapten Niklas Wiklund, kvällens föredragshållare, hälsades välkommen. Dennes föredrag hade titeln "Försvarspolitik och omvärldsutveckling 2000-2016". Det blev en utomordentlig redovisning, om hur det svenska försvaret nedmonterats under de senaste femton åren, samtidigt som

Ordförande Göran Löfgren hälsar välkommen till julbordet

säkerhetsläget omkring oss har försämrats. Vår förmåga att försvara oss har urholkats dramatiskt och det budgettillskott, som nu beviljats försvaret, är långt ifrån tillräckligt. Försvarets del av BNP är idag endast 1,14% mot tidigare 2% år 2000.

Niklas Wiklund avtackades med applåder och en bok med marint tema.

Avslutningsvis önskas en god fortsättning på det nya året och en from förhoppning om, att flera medlemmar kvajlar sig ut

till Skönstavik och deltar i våra aktiviteter i Fylgia.

Med bästa hälsningar
Hans Pettersson

PS. Eftersom så många frågat mig, hur jag erhöill smeknamnet "Pellepennan" ska jag svara vid något lämpligt tillfälle. DS

Trelleborg

Flottans Män i Trelleborg höll månadsmöte den 12 november. Vice ordförande Maths Witt hälsade välkommen. En ny medlem presenterade sig, Bo Andersson från Dösjebro. Han berättade om sin många skiftande befattningar under sin tid i marinen. Bo hälsas varmt välkommen i vår kamratkrets.

Kvällens gäst, vår "ständigt återkommande" Jan Tornerhielm, höll ett mycket intressant och uppskattat föredrag om balansen i världen och särskilt om Rysslands aggressionspolitik. Jan berättade också, vilket strategiskt läge Gotland har och Rysslands ständiga strävan att få fri tillgång till isfria hamnar. Han beskrev också, hur handelsrutterna går i världen och hur befolkningskoncentrationerna samlas kring dessa och kusterna.

Jan fick en lång och varm applåd för sin framställning och lovade samtidigt att återkomma nästa år.

Kvällen avslutades med kökschefens underbara schnitzel.

Decembermötet den 10 gästades av "Ubåts-Hasse" Carlsson från FM i Malmö. Hasse berättade och visade bilder under rubriken: "Femtio år i flottan på femtio mi-

nuter". Han beskrev livligt om alla fartyg, han varit stationerad på och hur han egentligen halkade in på ubåtar av en tillfällighet! Många ubåtstyper har han varit med om under sina många år i flottan och efter pensioneringen har han fortsatt med ubåtar på konsultbasis. Han beskrev också, hur nedskärningarna drabbat vårt försvar. Hasse aluderade på slutet till amiralen, som plaskar omkring i vattnet och skriker: "Vart tog min flotta vägen?"

Kvällen avslutades med kökschefens kulinariska "lilla" julbord, som verkligen uppskattades av oss alla!

Vi skiljdes i decembermörkret under många rop om GOD JUL!

Vid månadsmötet i januari fick vi information om en del av turerna kring Thyssen/Krupp och Saab. Vår egen medlem Maths Witt förklarade en del av spelet mellan koncernerna. I korta ordalag; Saab försökte ett flertal gånger på hösten 2013 köpa Kockums, men gång på gång blev dom avspisade av tyskarna. Då började tålamodet att tryta hos många av ingenjörerna på Kockums. De började att säga upp sig, först några sedan fler och fler och till slut insåg Thyssen/

Krupp, att utan ubåtskompetensen kunde man inte klara sina åtagande. Under första halvåret 2014 var i princip köpet klart och då fick också Saab/Kockums order från FMV på halvtidsmodernisering av ubåtarna Gotland och Halland samt att två nya ubåtar av klass A26 skulle byggas till svenska marinen. Den första A26:an kölsträcktes den 4/9 2015 på Karlskronavarvet och den andra den 23/2 2016. Byggtiden för A26 beräknas till cirka 60 månader (5 år).

Det var en fantastisk intressant och givande föreläsning, som förgyllde en bister vinterkväll.

Veikko Bern

Västervik

Det nya året hann bara bli någon vecka gammalt, innan snön kom. Det blev inte några större mängder och nu, när januari månad går mot sitt slut, så är gräsmattorna åter gröna. Vintern verkar redan släppt sitt grepp.

Vårt första klubbmöte för året inleddes med, att ordförande Åke Revelj lämnade en rapport från LOF i Stockholm i november. Han berättade, att den tidigare omdebatterade kompetensförteckningen nu lagts ned. Vidare rapporterade han om Rikssårsmötet, där inbjudan finns i denna tidning. Vidare berättade Åke, att aktiviteter pågår för att få igång Sjövärnsåren i vår region igen.

Vi planerar också för en resa till Gålö i början av juni. Där får vi möjlighet till middag och övernattnings samt se de där baserade museifartygen. Vi återkommer med ytterligare information. Så blev det dags för kvällens föredrag. Det var föreningens medlem, förre försvarsdirektören Eva Kihlkrans, som berättade om sina 35 år på Länsstyrelsen i Östergötland. Där hanterade hon länets krisberedskap och var med om stora förändringar. Hennes första jobb var att hantera klagomål avseende tilldelningen av bensen i samband med bensinransoneringen 1973. Hon arbetade på Försvarsheten, som var den största avdelningen vid länsstyrelsen på den tiden med ansvar för skyddsrum, förråd, drivmedel och verksamhet. Hon var också krigsplacerad i Civilbefälhavarens krigskansli och deltog i åtskilliga realistiska övningar. Eva berättade vidare om stora händelser, som präglade verksamheten. Hon berättade om ubåtskränkningarna i början av 80-talet, om Tjernoby 1986, om skogsbränder, översvämningar och stormar.

När muren föll i Berlin i november 1989 blev detta en vändpunkt för svensk försvarspolitik. Sovjetstatens fall och Rysslands demokratisering togs som intäkt för, att hotet från öster nu var borta. Den svenska beredskapsorganisationen måste stöpas om, förändringens tid hade kommit. Totalförsvarets många förråd runt om i landet avvecklades. Materialen tilldelades kommunerna, mycket skänktes till Estland och Lettland, annat skrotades och såldes. Regementen, flygflottiljer och örlogsbaser lades ner och insatsförsvaret skapades. Värnpliktsystemet avskaffades. Allt mer handlade om krisberedskap, freds räddningstjänst och samverkan. Men hotbilderna mot Sverige såg plötsligt helt annorlunda ut. Oro i arabstaterna, Islamiska Staten, terroraktioner, den ryska expansionspolitiken, händelserna i Ukraina är nya hot. Beredskapen för den nya situationen försöker man nu hantera. Det talas om värnpliktsförsvaret igen, om krigshot och anslutning till NATO. Eva avslutade med att tala om Länsstyrel-

sens informationsansvar, korrekt information vid rätt tillfälle till rätt mottagare. Radio och TV har spelat en väsentlig roll i detta arbete. Men snabbheten i sociala medier gör detta arbete utomordentligt svårhanterligt. Men det är inte längre mina problem, avslutade Eva.

Christer Warfvinge

F.d. försvarsdirektören Eva Kihlkrans berättade om sitt arbete på länsstyrelsen i Östergötland.

Stora händelser/ katastrofer de senaste 40 åren

1973	Suezkrisen – bensinransoneringen
1981	U137 i Karlskrona skärgård
1986	Tjernoby – radioaktivt nedfall
1989	Berlinmurens fall, vändpunkten
1994	Estoniaolyckan
1999/00	Millenniumskiftet
2001	11 september Twin Towers i New York
2004	Tsunamin
2005	Stormen Gudrun
2006	Libanon
2009	Pandemin
2010	Isländska askmolnet
2014	Skogsbranden i Västmanland

Växjö

God fortsättning! I skrivande stund lyser solen och den snö, som kommit, har smält bort. Höstens begivenhet startade med en höstfest i oktober månad, där våra medlemmar Stig, Holger och Allan stod för underhållningen med dragspel och trynorgel. Allsången stod högt i tak av sjömanslåtar. Synd bara att inte fler kommer, när det är ett så fint arrangemang.

Våra träffar första tisdagen i varje månad har blivit mer och mer välbesökta, bättre än lite högtidligare fester. Kanske blir det lite mer sjömansjargong dessa kvällar över en

kopp kaffe och en macka. Två av våra medlemmar, som uppnått jämn ålder har fått sig tilldelat glaspjäsen glasankaret, nämligen Erik Finander 70 år och Sören Schjölén 60 år. Det är ju så också, att det är inte bara fester, som gäller, när man är med i en förening och så även i FM. En stuga med trädgård kräver sin ans och tid, så i november var det dags för hamling av de vackra träd, som pryder vår entré. Även sjöman kan hantera en sekator!

Den 12 december fylldes Marinstugan för att fira Lille-Jul. Från byssan vankades julbord, som åts med god aptit. Alla var lottsugna, så lotterna gick åt i flygande fläng. I dragningen av årets sista medlemslotteri vann Stellan Nilsson. Grattis Stellan! Det blir gratis förtäring för två personer på någon av våra fester.

Tisdagsträffen den 12 januari samlade en stor skara. Greger Johansson, som avgår ur styrelsen, avtackades för sitt arbete med en blomsterkvast, hederstecknet och en slipsnål. Greger är kvar som webbansvarig.

Årsmötet hölls den 23 januari. Det blev endast ett nyval och i övrigt omval. Styrelsen 2016 ser ut som följande: ordförande Sten Svensson, vice ordförande Leif Carlsson, skattmästare Kjell Sandgren, sekreterare Annelie Sandgren, ledamöter Kjell Svensson, Leif Sandgren och nyvalde Lennart Friberg. Efter årsmötet serverades sedvanlig pytt i panna med ägg samt kaffe och semla. 2016 års första medlemsdragning gjordes och vinnare denna gång blev byssankocken Leif Carlsson. Grattis Leif!

Tisdagsträffen den 2 februari var som vanligt välbesökt, trots att vädret inte var det allra bästa. Efter inmundigande av allahanda läckerheter blev det filmvisning.

Nu ser vi fram emot varmare tider, med knoppande träd och växter.

Annelie

Region Väst

Halmstad

Föreningen har nyligen hållit sitt årsmöte, också detta år utan några större överraskningar, mer än att cirka 12 % av medlemmarna deltog i mötet. Carl-Gustaf Bergenstråhle var årsmötesordförande (för sjuttonde gången) och förändringarna i styrelsen var högst marginella. Vi har dock fått en ny klubbmästare, nämligen Mats Lemminger.

Vid fjolårets sista kamrattaftefton kåserade vår medlem, Lennart Jonsson, under rubriken "I huvudet på en radiogubbe". Inledningsvis fick höra, hur Lennart hamnade på sjömatningsfartyget *Nils Strömcröna* och sedermera i Flottans Män. Därefter fick vi

höra lite radiohistoria, bl.a. om radiogiganterna Sven Jerring och Lennart Hyland. Att Hyland som tolvåring, framträdde i "Barnens brevlåda" var en nyhet för de flesta av oss. Lennart avslutade med att berätta om, hur han kom in på programledarbanan. Det hela började i Luleå, där Lennart arbetade ihop med Åke Strömmer. Nämnde Åke tyckte att Lennart skulle passa som programledare och så blev det. Därefter har det rullat på. I Halmstad skulle Åke Arenhill leda ett program, men blev sjuk, gissa vem som fick hoppa in? Det första, av många, uppdrag för Radio Halland var att bevaka en fäktningstävlan. Detta var inte hans favoritsport. Lennarts kåseri lockade till många skratt.

Årets sista "event" i Marinstugan var den traditionella adventslunchen. Eventet inleddes som vanligt med en liten betraktelse av vår kaplan. Därefter serverades en god lunch. Servicen var som vanligt, god. Efterföljande samvaro var trevlig och lättsam, precis som den skall vara i en kamratförening. När alla gäster gått hem, fick vi besök av en, som hette Gorm. Han kom inte ensam utan i sällskap med en vind med 35 m/s i byarna och en hel del vatten från Nissan. Våra tre stugor klarade sig men våra kallföråd blev, till viss del, sjösatta.

Den 9 december var det åter dags för den årliga premieutdelningen i samband med specialistofficersexamen vid FMTS. Detta ägde nu rum för sjunde gången och får väl snart också betraktas som en tradition. Under en högtidlig ceremoni i St. Nicolai kyrka tilldelades vapentekniker Filip Jonsson priset som "Bäste Kamrat". Filip var en av tolt sex, som utexaminerades för att tjänstgöra i marinen..

På innevarande års första kamratafton gästades vi av kapten Johan Olsson, som tidigare tjänstgjort vid Röjdykardivisionen. Johan berättade om min- och ammunitionsröjning i Baltikum och Afghanistan. Inledningsvisa fick vi en orientering om minläget i Östersjön. Under bägge världskrigen fölls cirka en halv miljon minor i Östersjön och enligt antaganden finns 180 000 kvar i varierande skick. Detta märktes bl.a., när DC 3:an bärgades 2004, då ett flertal minor hittades i närheten av vraket. Vi fick en redogörelse om modern minröjning, intressant bl.a. för undertecknad, som arbetat med bullerbojar, skärtrossar m.m. under cirka 15 år. Vi fick också en målande beskrivning av röjningen av Tallinns Örlogshamn efter ryssarnas tillbakadragande. Johan avslutade med att ta oss med till Afghanistan, där han tjänstgjort sammanlagt i ett år som min- och ammunitionsröjare. Intresserade åhörare ställde många frågor.

Det nyss inledda verksamhetsåret kommer "att gå på" i invanda spår. Detta framgår tydligt av utdelat programblad. På mars månads kamratafton får vi höra om "Kullagertrafiken under VK2" och i april handlar det om "I 16 genom tiderna".

Ni har alla fått vårt årsprogram och vill Ni ha mer information om respektive programpunkt, hör av Er. Väl mött i stugan och glöm inte att besöka vår hemsida.

Kjell A Jönsson

Jönköping

Höstligt studiebesök i Göteborgs Garnison

I år firar Flottans Män Jönköping sitt 5-års Jubileum. Studiebesöken har varit något av essensen i verksamheten under åren. År 2012 besöktes Skaraborgs regemente, P4 Skövde med övernattnig i logement och 2014 åkte man till Örlogsstaden Karlskrona med logi på Skönstavik.

I november månad förra året for ett 10-tal medlemmar till Göteborgs Garnison.

Flottisterna embarkerade den enda nu bevarade jagaren av landskapstyp, *Småland J 19*, och ubåten *Nordkaparen*, båtar som sedan 25 år ligger förankrade på det fartygshistoriska museet i Göteborgs hamn, Maritiman. Trots att fartygsmuseet var stängt efter sommaren, lyckades ordföranden i Jönköpingsföreningen övertala Maritimans ledning att tillfälligt öppna grindarna för den studieintresserade gruppen. Utmärkt guide var f.d. kustartilleristen Sveppe Ljunggren, som med humor och sakkunskap berättade om marinens roll i Väst-sverige.

Efter fartygsbesöken åkte gruppen till Marinstugan vid Nya Varvet, där ordföranden för Göteborgsföreningen, Lars-Erik Uhlegård, hälsade välkommen och berömde idén till förbrödringsstunden. Efter alle mans presentation bjöd jönköpingsgrabbarna på äkta Småländsk ostkaka. Stämningen i Marinstugan var mycket god. Måns Suneson, ordförande för Flottans Män i Jönkö-

ping, tackade för besöket och överlämnade som gåva boken "Stormaktsstaden Jönköping 1614 och framåt" till ordföranden Uhlegård.

Göteborgs Garnison, Kärningberget, f.d. KA 4, bevistades därefter. Inkvarteringen ägde rum i Garnisonens Elevhotell. Middagen, som fixades av gruppen själv, bestod av ärtor och pannkakor med tillbehör. Kvällsatmosfären var god och berättelser från hav och hamnar ville aldrig ta slut.

Efterföljande dag fick besökarna information i Älvsborgsmässen, vars utsikt över hamnen är magnifik.

– Marinjärer, välkomnade kapten Mats Jonsheden f.d. kustartillerist. (Annorlunda beteckning för de som var vana vid att kallas sjömän eller flottister; men ingen vågade fråga, vad detta ord betydde) Enligt Wikipedia: **Marinjär** var en titel för en soldat i en marin fästning och motsvaras idag närmast av pjäsbesättningen på ett fast kustartilleribatteri. Medlemmarna fick information om garnisonens uppgift i Försvarsmakten bl.a. om Försvarsmaktens medicinska centrum. Det finns cirka 700 anställda vid garnisonen, varav 400 hör till det marina försvaret. Ett 10-tal soldater är verksamma i utlandstjänst i östra Ukraina och ett 20 tal finns i Mali. Vidare finns en depå från AMF 1 på garnisonen, som också stödjer Älvsborgsgruppen, det lokala hemvärnsförsvaret på västkusten.

Studiebesöket avslutades med besök i hamnen, där en mängd båtar typ Stridsbåt 90 finns beredda till försvar av hamn och kust i väst. Stort tack riktades till kapten Jonsheden.

– Ni hade tur, sa major Jan Olof Fridh, som varit behjälplig med hela studiebesöket – tack - dagen därpå i telefon, för idag har alla försvarets anläggningar i hela landet stängt p.g.a. terroristhot, som riktades mot nationen några novemberdagar förra året.

Leif Aljered

På Jagaren Smålands landgång står från vänster:

Jan Johansson, Thorwald Adolffson, Hans Suneson, Erik Schalling, Anders Rehnqvist, Lars Oskarsson, Claes von Sivers, Leif Aljered, Jan Hallström, Anders Nyström, Måns Suneson. Foto Sveppe Ljunggren

Karlstad - Värmland

Julbordet slank ner av bara farten. Någon julstämning blev det inte riktigt med hänsyn till, att snön lyste med sin frånvaro. Men trevligt hade vi som vanligt, med välkomstdrink i det fria till gnistregn från brasorna. Kvällens föredragshållare var Lars-Erik Uhlegård från FM Göteborg, som berättade om sin tid på MUST, intressant och givande med många frågor till Lars-Erik.

Snön fick vi vänta på till dagen efter anandag jul, men då kom det rejält i stället. Glädjande nog fick vi behålla den över nyår och har så fortfarande den 15 januari. Kylan märks även. Bitvis har vi haft -20°, vilket medfört, att Vänerns inre vatten frusit till skridskoåkarnas glädje.

Vad vore årets första inlägg utan lite om RALLY SWEDEN. I februari var det dags som vanligt. Men det blev kris – kylan vi hade på närmare – 20° byttes mot värme på +1 till +5 grader, vilket inte var bra för vägar. Till och med vissa sträckor i norr fick strykas liksom den populära körningen på Färjestadstravet. Trots detta var det VM-status på rallyt. Serviceplatsen var i år flyttad från Hagfors till Karlstad och Vågmäs-

Lysekil

Diset låg tungt över Lysekil, när vi fick besök av *HMS Härnösand*, en korvett som kostat två och en halv miljard att bygga. Men så blev den också en av de förnämsta i världen. När fartyget anlände, stod 40 förväntansfulla medlemmar från Flottans Män Lysekil på kajen, inviterade till visning av fartyget.

Fartygets dimensioner betyder, att hon kan arbeta kustnära i grunda och trånga vatten, berättade fartygschefen Johan Norlén. Besättningen utgörs av 43 personer med officerare, specialistofficerare och anställda sjömän. Sex av fartygets besättning är kvinnor. Åldern på besättningen är låg mellan 19 och 31 år.

Fartyget har bra förmåga till snabba insatser och klarar strid och övervakning i tre dimensioner, i luften, på ytan och under vattnet. Just det här fartyget blev bekant vid operationer i Stockholms skärgård.

I år har vi varit till sjöss 100 dygn och kört en sträcka motsvarande Sverige-Hawaii, berättade fartygschefen Johan Norlén.

Medlemmarna delades upp i grupper, som fick se fartyget från kommandobrygga till maskinrum. En del riktigt unga passade på att få veta mer.

En av dem var 10-åriga Elias. -När jag är färdig med skolan, ska jag bli sjöofficer, deklarerade Elias. -I så fall ett gott val, sa fartygschefen.

Nöjda medlemmar tar en paus i julätandet

tarkajen, där vi håller till. In i det sista har det varit oklart, huruvida man skulle kunna köra. Men den 12 februari var det full fart. Arrangörerna hade tur med vädret och snön, så det var bara att köra.

I övrigt är vi i full gång med att planera vårt tioårs jubileum. Vi kommer förmodligen att fira detta i slutet av april. Förutom

denna aktivitet hoppas vi, att våra medlemmar ställer upp på under våren förekommande arrangemang.

Med hälsningar från Solens stad

Bert Ågren

Den yngste besökaren, som hade en fråga till fartygschefen, var Hampus Andersson. Han undrade, om besättningen själva kunde reparera, om det blev ett hål i skrovet? Svaret från FC blev; Nej! Skrovet är tillverkat av kolfiber/polyester och det måste specialister reparera. En medlem ville veta, om "Härnösand" var bra på att köra i is? Svaret från FC var, att så är inte fallet.

Efter avslutad genuint väl genomförd visning, överlämnade ordförande Jackie Lindebäck FM Lysekils bordstandert samt Kennet Larssons bok "Neutralitets-vakten 1939-1945" till fartygschefen Johan Norlén

och tackade för god förplägnad och väl genomförd visning och ett extra stort tack till de officerare, som ställt upp som guider samt hälsade *Härnösand* välkommen tillbaka till Lysekil.

FM Lysekil önskar alla medlemmar och funktionärer samt alla kamrater i Flottans Män en god fortsättning på det nya året och vi ser med glädje fram emot våren och sommarens aktiviteter.

Ekonomi såväl som medlemsantalet är stabilt i föreningen.

Jackie Lindebäck

Erling Olsson till höger tillsammans med Hampus och Elias

Varberg

Julbuffé

Årets julbuffé avnjöts den 5 december, med allt som önskas kan av julmat. Traditionsenligt arrangerades det hela i egen regi och "The dreamteam" i byssan samlades redan kl 14.00 för alla förberedelser. Intresset för årets julbuffé var mycket stort och vår fina samlingslokal var fylld till sista plats.

Slitvargen Bengt Asterling ledde allsång- en med såväl snaps- som julvisor, Eva-Lena Jensen läste dikten Tomten av Viktor Rydberg. Sedan kom tomten (Bengt) med alla julkapparna, till de som varit snälla.

Skeppskvällar

Skeppskvällen den 19/11 besökte vi Bosse Oskarsson vid Marinmuseet norr om Varberg. Det går inte att se sig mått på alla prylar, som Bosse har samlat genom åren. Bara för att nämna något, så har han en enorm samling av utombordare, Europas största, med motorer från 1897 – 1970. Här finns också världens största samling från Svenska Amerikalinjen med bl a en originalmodell av Gripsholm. Tänk på att ta en tur till Bosse för att beskåda allt detta!

E-postadress: marinmuseet@hotmail.com

På självaste Nobeldagen kunde vi välkomna vår medlem Lennart Björnerhag.

Delar av "The dreamteam" i byssan, fr v Folke Larsson, Lissie Nordin, Rena Büchert och Bengt Asterling.

Lennart berättade om sin 22 åriga karriär i Flottan, där han bl a. har tjänstgjort på jagare, ubåt, patrullbåt och minsvepare. Det blev en mycket intressant presentation, där många av oss känner igen både fartygen och de miljöer, som Lennart beskrev och visade. Under skeppskvällen plockade Lennart fram mängder med gradbeteckningar och tjänstegrenstecken, alla med sin historia

från tiden i flottan. Vi är mycket tacksamma för den stund av nostalgi, som Lennart gav oss den kvällen.

Nu ser vi fram emot vårens intåg med alla FM aktiviteter, som ligger framför oss!

Göran Andersson

Ängelholm

Åter kan vi lägga ett livligt verksamhetsår till arkivets samlingar. Tack alla, som bidragit på ett eller annat sätt. Vi planerar nu för 2016.

Först ut var ett mycket intressant föredrag av författaren till boken Omöjlig Ubåt, kommandören av första graden Nils-Ove Jansson, som berättade om sina upplevelser från ubåtsjakter och på det säkerhetspolitiska läget på 1980 talet. Föredraget arrangerades i samarbete med F 10 Kamratförening och i deras lokaler invid Flygmuseet på gamla F 10-området.

I början av februari var vi inbjudna till ett mycket givande besök på Nyhamns Såg och Båtbyggeri, som drivs av bröderna Martin och Mathias Ravanis, båda kända för sin yrkesskicklighet sedan många år. De startade sin verksamhet redan på tidigt 90-tal och började från grunden i liten skala. De blev bland annat kända, genom att de fick uppdraget att bygga skeppsbåtarna, två stycken, till *Ostindienfararen Götheborg*. Dagens objekt, som i det närmaste är färdigrenoverad, är *Bessie* med hemmahamn i Svanshall. *Bessie* har tidigare ägts av sjökapten Sven Wallin och efter hans bortgång är det sönerna, som tagit över och beslutat

om den nu snart färdiga förnyelsen av den gamla "sillabåten", som den kallades, när den byggdes i Limhamn 1909. Efter ombyggnaden kan den vara till sjöss i ytterligare etthundra år. Vi i Flottans Män önskar familjerna Wallin lycka till. Bröderna Ravanis har även kommit över en gammal förmånsramsåg, där allt virke till renoveringar sågas. Man sågar även virke att användas till golvbeläggning. Bröderna har bland annat levererat 700 kvadratmeter golv till Varbergs fästning och man levererar givetvis golv även till villor. Utanför den fina varvshallen, som bröderna själva skapat, finns flera ombyggnadsprojekt, som väntar på tur att komma in. Ett sådant är Torekovsbåten *Wasa*, som bröderna köpt och transporterat hem. Hennes historia är unik. Hon är vårt lands äldsta kravellbyggda fiskebåt. Hon är 13 meter lång och 5.14 meter bred, byggd på Sven Petter Nilssons varv på Råå utanför Helsingborg 1905. Hon har även transporterat besökande från Torekov till Hallands Väderö varje sommar mellan 1947- 1988. Vårt drömmål är att kunna återuppta denna trafik.

Bröderna vill även skapa en ungdomsverksamhet kring *Wasa* och försöka åter

väcka intresse för kustfisket. Man har även planer på att i bok dokumentera hela *Wasas* spännande historia. Under krigsåren på 1940-talet var hon även inkallad i marin tjänst för spaningsuppdrag i Öresund. Bröderna Ravanis söker nu sponsorer eller annan ekonomisk stöttning till projektet, som vi hoppas ska lyckas. Vi hoppas kunna återkomma om *Wasas* fortsatta, liv när man löst ekonomifrågorna. Kontakta bröderna Ravanis, om ni har förslag eller tips, telefon 042-346681 eller mobil 0732.073314. www.nyhamnssag.se.

Vårt årsmöte ägde rum den 11 mars.

Under våren deltar vi som vanligt i Regionvästmötet i Göteborg. Första maj kommer Hemvärnets Musikkår för 54 gången till oss i Kajutan. Redan vid åttatiden eller strax därefter brukar man höra trummorna, när de är på väg från Hembygdsparken. Efter musikstunden blir det sillfrukost i Kajutan. Den 6 juni, Nationaldagen, bör vi, som kan, ställa upp i marschen från torget till vår fina Hembygdspark. Snälla medlemmar, kom med och visa, att vi finns, när vår stad fyller 500 år. Sommarprogrammet inleds som vanligt med korum söndagen den 3 juli klockan 1100 med kyrkoherde Åke Svens-

son. Efteråt serveras kaffe i Kajutan. Tisdagar i juli månad bjuder vi på kaffe och våfflor mellan klockan 11 och 15. Vi visar samtidigt vår kajuta på Östergatan 89, där en del minnen samlats under årens lopp. Glöm inte att vår Kajuta är söndagsöppen året om mellan 0900 och 1200. Vårt telefonnummer dit är 0768-494861.

Gunnar Gunnarson

Som synes är några bord kvar på Bessie. Tredje man från vänster och andre från höger är bröderna Ravanis, övriga Flottans Män Ängelholm på besök i den fina och välrustade varvshallen

PS. I förra numret insmög sig ett fel i bild och bildtext till rapporten från Ängelholm. Det blev rätt text till fel bild. Här följer bild och bildtext. Red
Anders Rick och Lars Linde FM, Peo Allard samt Toini Böös F 10 kamratförening.

Den rätta texten till bilden i förra numret är: Besök ombord på HMV 815 i Köge Hamn. Från vänster kaptenlöjtnant Per Bach Lauritsen, Anders Rick, Göran Kristiansson och Lars Blom

Komplettering

Med anledning av artikeln om Krigsseglardagen i Flottans Män 4-2915 har Gunnar Ekblad i Angered kommit med följande inlägg (komplettering).

I Flottans Mäns tidning 4 år 2015 finns en artikel på sidan 47 angående minnesmärke över omkomna sjömän under andra världskriget.

I artikeln nämns, att Sverige invigde sitt första minnesmärke i Helsingborg 1950, vilket är fel, då första minnesmärket invigdes den 18 juni 1943 i Göteborg. Initiativet till minnesvården togs av Västra Kretsen av Sveriges Redareförening och vid invigningen talade direktör K R Bökman.

Monumentet är beläget på Mariebergs kyrkogård i stadsdelen Majorna i västra Göteborg och består av en cirka 20 meter lång och 5 meter hög granitvägg med inskriptionen: "Till minne av under världskriget 1939-1945 omkomna sjömän". Framför muren står ett kors och ett ankare och längs med muren ligger inskriptionsplattor av sten med de omkomnas namn.

Med vänlig hälsning
Gunnar Ekblad, Angered

Födelsedagar Vi hyllar

95 år

1921-06-14 Lennart Berntsson VARBERG

90 år

1926-05-06 Stig Dingertz STOCKHOLM

1926-05-20 Gunnar Persson VARBERG

85 år

1931-04-16 Svante Jansson GRÄDDÖ

1931-04-27 Lars Grade TOREKOV

1931-04-27 Per-Olof Öhrström MALMÖ

1931-04-28 Torsten Johansson VÄSTERVIK

1931-05-10 Paul Larsson HALMSTAD

1931-05-18 Göte Mattsson GÖTEBORG

1931-05-29 Bertil Brunberg ÄLVISJÖ

1931-05-31 Bengt Hylander NORRTÄLJE

1931-06-06 Olof Svensson STOCKHOLM

1931-06-09 Gunnar Nyberg LYSEKIL

1931-06-09 Leif Algevi V FRÖLUNDA

1931-06-10 Orvar Olsson KIL

1931-06-18 Leif Wersen GRÄBO

1931-06-23 Bernt Öberg SUNDSVALL

1931-06-24 Göran Carrby HISINGS KÄRRA

1931-06-25 Bernt Dahlberg HALMSTAD

1931-06-26 Lennart Nilsson VÄSTERVIK

1931-06-30 Uno Andersson HALMSTAD

80 år

1936-04-02 Karl-Erik Björk KARLSHAMN

1936-04-04 Lennart Salomonsson BRAÅS

1936-04-06 Karl Gustav Lanzén STENUNGSUND

1936-04-08 Karl-Erik Samuelsson EKSJÖ

1936-04-17 Lars Jönsson GÖTEBORG

1936-04-19 Lars Ankarvall VÄSTERVIK

1936-04-23 Göran Wallberg HEDEKAS

1936-04-23 Nils Ljungberg ÖSMO

1936-04-24 Arne Eriksson YSTAD

1936-04-26 Tony Wärdig VÄSTERVIK

1936-05-02 Nils Svahn ÅKERSBERGA

1936-05-08 Lennart Fransson HELSINGBORG

1936-05-10 Rolf Gamborg V FRÖLUNDA

1936-05-15 Leif Lindenhag KULLAVIK

1936-05-15 Sven-Erik Nordsten SUNDSVALL

1936-05-20 Carl-Olow Larsson FINNSPÅNG

1936-05-21 Avo Tull RÅÅ

1936-05-24 Marlene Lindberg ALNÖ

1936-05-26 Bosse A.O. Hallberg LISTERBY

1936-05-29 Tuve Persson HALMSTAD

1936-05-30 Göran Ahlstedt GULLBRANDSTORP

1936-05-31 Jan Berglund STENUNGSUND

1936-06-01 Bernt Klasson HEMSE

1936-06-01 Åke Wikman SUNDSVALL

1936-06-02 Ove Dahlgren KÖPMANHOLMEN

1936-06-03 Bo Hedlund MALMÖ

1936-06-17 Lars Biärsjö SOLLENTUNA

1936-06-17 Stig Isaksson VENDELSÖ

1936-06-18 Curt Anth KARLSKRONA

1936-06-18 Sven-Gösta Mårtensson SÖDERTÄLJE

1936-06-20 Björn Grebäck NORRTÄLJE

1936-06-20 Kurt Romare ÄNGELHOLM

1936-06-21 Rolf Bengtsson VEJBYSTRAND

75 år

1941-04-03 Kent Johansson KARLSKRONA

1941-04-04 Ulf Helleday GRÄDDÖ

1941-04-07 Tage Hammerman JÄRFÄLLA

1941-04-10 Karl-Thore Magnusson NORRKÖPING

1941-04-20 Lars Ohlsson HALMSTAD

1941-04-21 Per Hellstrand SÖDERKÖPING

1941-04-26 Stig Insulán LYSEKIL

1941-04-26 Yngve Lundin NORRTÄLJE

1941-04-27 Lars Simonsson NYKÖPING

1941-04-27 Leif Ljunglund MALMÖ

1941-04-28 Björn Lundström RIMFORSA

1941-04-28 Tor G Lindberg KARLSTAD

1941-05-04 Lars Roland Iger KARLSKRONA

1941-05-06 Palle Ohlsén VÄSTERVIK

1941-05-06 Roger Bengtsson TORSLANDA

1941-05-08 Reino Savolainen KALMAR

1941-05-08 Åke Hallin VISBY

1941-05-11 Bror Herman Schwieler LIDINGÖ

1941-05-11 Lars-Göran Berg NORRTÄLJE

1941-05-15 Göran Thorén VÄSTERVIK

1941-05-18 Jan Ursten KARLSHAMN

1941-05-19 Sten Gattberg STOCKHOLM

1941-05-20 Tore Pihl HALMSTAD

1941-05-21 Arnold Ragnarsson VARBERG

1941-05-21 Elving Gustafsson KARLSKRONA

1941-05-26 Jan Nilsson LYSEKIL

1941-05-27 Kenneth Wiland HALMSTAD

1941-05-30 Rune Carlsson GÖTEBORG

1941-06-04 Sven Nilsson SÖDERKÖPING

1941-06-07 Jan Hagberg KARLSKRONA

1941-06-07 P-G Hånell HÄRNÖSAND

1941-06-07 Robert Charley Nordqvist TÄBY

1941-06-09 Erik Jeppesen LAHOLM

1941-06-18 Rune Carlsson KARLSHAMN

1941-06-19 Bertil Gunström KARLSKRONA

1941-06-23 Bill Ivarsson KARLSTAD

1941-06-24 Egon Sterngård ÄNGELHOLM

1941-06-26 Sölve Larsby TYRESÖ

1941-06-27 Sture Westin KARLSKRONA

1941-06-29 Lars Zimmerman GÖTEBORG

1941-06-29 Lars-Henrik Dahlqvist KRISTIANSTAD

1941-06-30 Sven-Yngve Larsson LYSEKIL

70 år

1946-04-03 Per Jönsson LYSEKIL

1946-04-03 Tommy Boström LYCKEBY

1946-04-04 Reine Andersson SÖDERTÄLJE

1946-04-06 Thord Jonas Wannberg STOCKHOLM

1946-04-11 Johan Nathorst - Westfelt V FRÖLUNDA

1946-04-14 Anders Liljegren LÄRBO

1946-04-14 Håkan Fröberg ÖSTHAMMAR

1946-04-18 Leif Lindbäck NORRKÖPING

1946-04-19 Leif Holm NORRKÖPING

1946-04-19 Tomy Bermtzén ALNÖ

1946-04-19 Urban Lander VIKBOLANDET

1946-04-21 Ingemar Karlsson KARLSKRONA

1946-04-22 Boye Svensson HALMSTAD

1946-04-26 Roger Madeby LYSEKIL

1946-04-29 Morgan Nylander HALMSTAD
 1946-05-02 Hans Forsman UPPLANDS VÄSBY
 1946-05-03 Bertil Altrichter KUNGSBACKA
 1946-05-04 Lars-Erik Jönsson HELSINGBORG
 1946-05-05 Lars-Ivar Nero ÅKERSBERGA
 1946-05-06 Johan Forslund INGARÖ
 1946-05-07 Per-Erik Tibblin SKOGÅS
 1946-05-08 Kjell Åke Akselsson FRÖSÖN
 1946-05-10 Thomas Kristoffersson DALBY
 1946-05-17 Lars Jönsson HALMSTAD
 1946-05-20 Jörgen Hermansen TRENSUM
 1946-05-27 Gunnar Sundqvist NORRTÄLJE
 1946-05-30 Börje Olzon TINGSRYD
 1946-05-30 Hans Olsson HÄRNÖSAND
 1946-05-31 Jan-Christer Ankre VISBY
 1946-06-02 Lars Elowson NYNÄSHAMN
 1946-06-05 Lars Olsson RAMDALA
 1946-06-07 Kenneth Jans LYSEKIL
 1946-06-09 Alf Johansson VÄSTERVIK
 1946-06-12 Kent Svensson FÅRÖSUND
 1946-06-13 Lars Janevik GÖTEBORG
 1946-06-18 Christer Wessman SKANÖR
 1946-06-18 Lena Sahlsten LIDKÖPING
 1946-06-19 Björn Nylén SOLNA
 1946-06-19 Stig Hammarström SUNDSVALL
 1946-06-22 Lennart Nilsson VÄSTERÅS
 1946-06-25 Jörgen Håkansson TYSTBERGA
 1946-06-29 Ulf Nersing STOCKHOLM

65 år

1951-04-07 Göran Olsson HALMSTAD
 1951-04-12 Bo Pärnelöv KARLSKRONA
 1951-04-13 Håkan Walldén NORRKÖPING
 1951-04-14 Göran Wassberg VISBY
 1951-04-15 Bo Jansson STOCKHOLM
 1951-04-16 Rolf Wennergren ÄNGELHOLM
 1951-04-17 Dag Carlqvist MOTALA
 1951-04-18 Erland Andersson HARPLINGE
 1951-04-20 Lars Gustafsson ÄNGELHOLM
 1951-04-27 Allan Karlsson BORÅS
 1951-04-28 Stig Nordqvist SALTSJÖ-BOO
 1951-05-11 Torsten Bergström VÄTÖ
 1951-05-12 Manne Olsson TRELLEBORG

1951-05-16 Tommy Svensson HALMSTAD
 1951-05-21 Jan Christer Sjö TOLG
 1951-05-21 Magnus Heikenberg FORSHAGA
 1951-05-26 Krister Dahlberg SUNDSVALL
 1951-05-30 Christer Åkerblom LYSEKIL
 1951-05-31 Lars Anderberg SOLLENTUNA
 1951-06-02 Lars Larsson MÜNCHEN
 1951-06-06 Kjell Andersson KARLSKRONA
 1951-06-12 Lars Ekander TRELLEBORG
 1951-06-16 Björner Andersson KÄRNA
 1951-06-22 Lennart Lempke VARBERG
 1951-06-23 Lars Nyberg VÄSTRA FRÖLUNDA
 1951-06-25 Mats Persson KARLSHAMN
 1951-06-26 Rune Länsberg HÖGANÄS
 1951-06-29 Mats Johansson KARLSHAMN

60 år

1956-04-05 Båt Bo Ekman SLITE
 1956-04-05 Jan Svensson KARLSKRONA
 1956-04-12 Bo Johnsson TIMMERNABBEN
 1956-04-16 Hubert Henriksson BUA
 1956-04-27 Arvid Arvidsson HALMSTAD
 1956-05-03 Sture Harström ALNÖ
 1956-05-22 Jan Gustafsson ODENSBÄCKEN
 1956-06-10 Claes Friberg HARMÅNGER
 1956-06-14 Ola Fransson JÄRFÄLLA
 1956-06-21 Anders Höglund SÖDERTÄLJE

50 år

1966-04-03 Henrik Lindén KARLSKRONA
 1966-04-09 Johan Sundin VARBERG
 1966-04-19 Christer Bådner SALTSJÖ-BOO
 1966-05-24 Håkan Palmqvist TYRESÖ
 1966-05-29 Jonas Andersson KARLSKRONA
 1966-06-03 Kjell Malmqvist STOCKHOLM
 1966-06-07 Pär Björkman HÄGERSTEN
 1966-06-15 Lars Höglund STOCKHOLM

40 år

1976-04-05 Thomas Drugge JÄRFÄLLA
 1976-06-16 Patrik Östlund SOLLENTUNA

Nya medlemmar

Vi hälsar följande medlemmar välkomna och önskar att alla skall få mycket glädje av medlemskapet.

Göteborg

John Björklund
 Mikael Jansson
 Larry Olsson

Halmstad

Lars Carlsson
 Anders Kålebo
 Johan Olsson

Haninge

Sven Pettersson
 Rickard Skägg

Jönköping

Anders Bergström
 Lennart Johannesson

Sven Johansson

Lennart Nilsson
 Per-Erik Ohlin
 Ragnar Tingsvik

Kalmarsund

Per-Olov Olson

Karlskrona

Bertil Gunström
 Mikael Holgersson

Lysekil

Mattias Bergsten
 Göran Wallberg

Norrköping

Roland Ekinge

Nynäshamn

Bror Herman Schwieler

Stockholm

Rolf Ahlström
 Lars Blomqvist
 Uwe Burmeister
 Henrik Falkenberg
 Bo Harmby
 Kenneth Landelius
 Lars Strömberg

Södertälje

Torbjörn Karlsson
 Bo Luthin
 Jan Olsson

Varberg

Ulf Levin

Johan Sundin

Västerås

John-Eric Kockum
 Reidar Lindskog

Östersund

Åke Mörtzell
 Staffan Persson

Avlidna kamrater

Född den19 mars 1932

Född den 3 november 1924 Avliden den 29 dec 2015

Född den 18 september 1925 Avliden den 4 december 2015

Född den 21 juli 1936 Avliden den 1 okt 2015

Född den 13 augusti 1919 Avliden den 3 december 2015

Född den 16 december 1935 Avliden den 21 maj 2015

Född den 28 mars 1937 Avliden den 15 december 2015

Född den 12 juni 1936 Avliden de 10 januari 2016

Född den 28 april 1935 Avliden de 24 januari 2016

Född den 6 februari 1922 Avliden den 18 augusti 2015

Född den 10 september 1930 Avliden den 24 januari 2015

Född den 25 december 1937 Avliden den 7 november 2015

Född den 6 januari 1937 Avliden den 15 januari 2016

Född den 17 juni 1942 Avliden den 1 januari 2016

Född den 30 november 1933 Avliden den 10 april 2015

Född den 16 december 1934 Avliden den 18 januari 2016

Född den 26 december 1928 Avliden den 24 december 2015

Född den 30 april 1930 Avliden den 13 december 2015

Född den 10 april 1941 Avliden den 6 juli 2015

Född den 15 maj 1928 Avliden den 4 december 2015

Född den 7 oktober 1931 Avliden den 11 januari 2016

Född den 16 november 1928 Avliden den 8 november 2015

Född den 1 januari 1922 Avliden den 9 december 2015

Född den 8 april 1920 Avliden den 11 juli 2015

Hedra våra avlidna kamraters minne med en gåva till Flot-tans Män. Pg 5 88 19-4.

**Efter Din betalning sänder
FM kansli blanketten till de
sörjande.**

NMK-möte i Norge

Norges Örlogsförbund kommer att arrangera Nordiskt Marint Kamratförenings möte i Kristiansand den 3-5 juni 2016.

Inbjudan med detaljerat program kommer att skickas ut till samtliga lokalföreningar.

Kansliet

Kontaktmän i förbundsstyrelsen och lokalföreningar

Styrelse och lokala föreningar kan även nås via hemsidan www.flottansman.se

Förbundsstyrelse och kansli

Förbundsordf	Johan Forslund	0709-185 724	Dagsverkswägen 14	134 65	INGARÖ	jforslund80@gmail.com
Vice förb.ordf	Jan Wikberg	0735-637 492	Spovvägen 33	831 62	ÖSTERSUND	janwikberg35@gmail.com
Sekreterare	Bo Schagerberg	0705-214 439	Månbergsvägen 4	140 39	NYNÄSHAMN	bo.sch@bredband.net
Sekreterare	Örjan Sterner	070-627 53 97	Odenvägen 19	136 42	HANINGE	orjan.sterner@bredband.net
Kanslichef	Lennart Bresell	070-774 31 83	Balingsnäs vägen 92	141 34	HUDDINGE	lennart.bresell@telia.com
Medlemsregister	Lennart Bresell	070-774 31 83	Balingsnäs vägen 92	141 34	HUDDINGE	lennart.bresell@telia.com
Infoansvarig	Bo Schagerberg	0705-214 439	Månbergsvägen 4	140 39	NYNÄSHAMN	bo.sch@bredband.net
Webbmaster						
Kansli	Flottans Män	08-678 09 08	Teatergatan 3 Öppet tisdagar 9-16	111 48	STOCKHOLM	riksforbundet@flottansman.se

Region Nord

Representant i förbundsstyrelsen: Jan Wikberg.

Härnösand

Sundsvall	Cave Johansson	070-659 54 65	Backvägen 6	861 38	BERGEFORSSEN	astors.farg@spray.se
Östersund	Jan Wikberg	0735-637 492	Spovvägen 33	831 62	ÖSTERSUND	janwikberg35@gmail.com

Region Mitt

Representanter i förbundsstyrelsen: Örjan Sterner, Bo Schagerberg och Lennart Persson

Gotland	Olof Berglund	0705-767 187	Dalhem Dungårde 160	622 56	DALHEM	berglund.olof@telia.com
Föreningslokal:	Marinstugan	070-164 79 24	Södevägen 56 B	621 58	VISBY.	(Stugvärdens hemtelefon)
Haninge	Lars Engvall	070-661 58 74	Lilla Hundens gata 422	136 64	HANINGE	lars.g.engvall43@gmail.com
Norrköping	Robert Hillgren	070-836 59 92	Utsätter 9	610 28	VIKBOLANDET	robert.hillgren41@gmail.com
Föreningslokal:	Marinlokalen	011-13 84 25	Saltängsgatan 48	602 38	NORRKÖPING.	flottansman@telia.com
Norrälje	Kenneth Lundgren	076-166 95 66	Floragatan 9	761 31	NORRTÄLJE	kenneth.lundgren44@gmail.com
Föreningslokal:	Marinlokalen		Götgatan 14 A	761 64	NORRTÄLJE.	(ej postmottagning)
Nynäshamn	Kjell Johansen	070-641 35 53	Båtsmansvägen 13	149 31	NYNÄSHAMN	k.r.johansen@tele2.se
Stockholm	Örjan Sterner	070-627 53 97	Odenvägen 19	136 42	HANINGE	orjan.sterner@bredband.net
Kansli	Flottans Män	08-611 10 11	Teatergatan 3	111 48	STOCKHOLM.	sthlm@flottansman.se
Södertälje	Thomas Westerberg	073-746 36 69	Ekenbergsgatan 30	152 43	SÖDERTÄLJE	t_westerberg@hotmail.com
Föreningslokal:	Notholmen	08-55 15 50 14	Hörningsholm,		MÖRKÖ	(ej postmottagning),
Västerås	Tommy Blomqvist	070-768 61 10	Stadshagsvägen 50	724 65	VÄSTERÅS	bmkb@tele2.se
Föreningslokal:	Flottans Män		Slakterigatan 10	721 32	VÄSTERÅS	stieg.andersson@swipnet.se

Region Syd

Representanter i förbundsstyrelsen: Göran Löfgren och Rolf Pärnhem.

Kalmarsund	Stefan Horndahl	070-554 41 80	Vårdshusvägen 14	394 77	KALMAR	stefan.horndahl@hotmail.com
Karlshamn	Rolf Pärnhem	0708-882 441	Drottninggatan 22	374 35	KARLSHAMN	parlhem@telia.com
Föreningslokal:	Flottans män	0454-163 40	Lärkgatan 2	374 34	KARLSHAMN	
Karlskrona	Göran Löfgren	0704-958 014	Saltö Torg 2 B lgh 1303	371 37	KARLSKRONA	goran.lofgren@tele2.se
Kristianstad	Lars-Ingvar Elofsson	070-893 85 15	Byastensvägen 10	291 77	GÅRDS KÖPINGE	navyman@tele2.se
Malmö	Hans Carlsson	070-376 73 89	Vendelsfridsgratan 6 A 6 tr	217 64	MALMÖ	malmö@flottansman.se
Trelleborg	Göte Lindberg	070-840 18 44	Syréngatan 3	231 53	TRELLEBORG	gote.lindberg@outlook.com
Västervik	Åke Revelj	070-336 07 16	Hornsvägen 15 M	593 54	VÄSTERVIK	akerevelj@hotmail.com
Växjö	Sten Svensson	0470-811 74	G:a Teleborgsvägen 12	352 55	VÄXJÖ	leifcarlsson41@hotmail.com

Region Väst

Representanter i förbundsstyrelsen: Lars Linde och Lars-Erik Uhlegård.

Göteborg	Lars-Erik Uhlegård	0723-97 21 86	Frejagatan 6	431 44	MÖLNDAL	lars-erik@uhlegard.se
Föreningslokal:	Marinstugan	031-29 07 23	Örlogsvägen 6, Nya Varvet.	426 71	V.FRÖLUNDA	flottansmangoteborg@telia.com
Halmstad	Kjell Jönsson	070-393 02 93	Norra vägen 21	302 32	HALMSTAD	jonssonkjell44@gmail.com
Föreningslokal:	Marinstugan	035-10 84 22	Dragvägen	302 90	HALMSTAD	halmstad@flottansman.se
Jönköping	Måns Suneson	0706-372 106	Bergstigen 3	564 32	BANKERYD	mans.suneson@telia.com
Karlstad-Värmland	Ulf Sjödén	076-266 05 16	Lerboda Framnäs	665 93	KIL	ulf.h.sjoden@tele2.se
Lysekil	Jackie Lindeback	070-368 33 60	Dalskogen 169	453 41	LYSEKIL	jackie.lindeback@gmail.com
Varberg	Göran Andersson	070-370 18 88	Anders Petters gata 6	432 54	VARBERG	elg07@telia.com
Föreningslokal:	Gamla tullhuset	070-391 04 26	Otto Torelles gata 3	432 44	VARBERG.	
Ängelholm	Lars Linde	072-200 17 01	Lupingatan 9	262 62	ÄNGELHOLM	
Föreningslokal:	Flottans Män	0768-49 48 61.	Östergatan 89	262 00	ÄNGELHOLM.	

Vid definitiv eftersändning
återsänds försändelsen till:
FLOTTANS MÄN
Teatergatan 3,
111 48 STOCKHOLM

POSTTIDNING B

RIKSÅRSMÖTE 22-24 MAJ 2016

Flottans Män, Region Nord anordnar Förbundet Flottans Mäns Riksmöte 2016. Följ med på en härlig upplevelse till sjöss. Upplev succémusikalen Grease ombord - boka en trevlig sightseeing och se Helsingfors sevärdheter. Årsmötet kommer att hållas ombord på M/S Silja Serenade mellan Stockholm-Helsingfors.

*"Varmt välkommen till härliga sjödagar till sjöss och på Silja Serenade".
Jan Wikberg, Ordförande, Region Nord*